

Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

18

Förslag till statsbudget för 2003

Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	9
2	Lagförslag.....	11
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag.....	11
3	Utgiftsområde 18, Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande.....	13
3.1	Omfattning.....	13
3.2	Utgiftsutveckling.....	13
3.3	Skatteavvikelser.....	14
3.3.1	Skatteförmåner.....	14
3.3.2	Skattesanktioner.....	15
4	Politikområde Bostadspolitik.....	17
4.1	Politikområdets omfattning.....	17
4.2	Utgiftsutveckling.....	18
4.3	Mål.....	18
4.4	Politikens inriktning.....	18
4.5	Insatser.....	20
4.5.1	Insatser inom politikområdet.....	20
4.5.1.1	Verksamhetsområde Bostadsförsörjning.....	20
4.5.1.2	Verksamhetsområde Samhällsplanering och bebyggelseutveckling...	23
4.5.1.3	Verksamhetsområde Kvalitet i byggande och förvaltning.....	24
4.5.1.4	Verksamhetsområde Lantmäteri verksamhet.....	25
4.5.2	Insatser utanför politikområdet.....	26
4.6	Resultatbedömning.....	28
4.6.1	Resultat.....	28
4.6.1.1	Verksamhetsområde Bostadsförsörjning.....	28
4.6.1.2	Verksamhetsområde Samhällsplanering och bebyggelseutveckling...	30
4.6.1.3	Verksamhetsområde Kvalitet i byggande och förvaltning.....	31
4.6.1.4	Verksamhetsområde Lantmäteri verksamhet.....	31
4.6.2	Analys och slutsatser.....	32
4.7	Revisionens iakttagelser.....	34
4.8	Budgetförslag.....	35
4.8.1	31:1 Boverket.....	35
4.8.2	31:2 Räntebidrag m.m.....	35

4.8.3	31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	36
4.8.4	31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	37
4.8.5	31:5 Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador.....	39
4.8.6	31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	40
4.8.7	31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter...	40
4.8.8	31:8 Statens geotekniska institut	42
4.8.9	31:9 Lantmäteriverket.....	42
4.8.10	31:10 Statens va-nämnd	44
4.8.11	31:11 Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet	44
4.8.12	31:12 Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder	45
4.8.13	31:13 Statens bostadsnämnd	47
4.8.14	31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag	47
5	Politikområde Regional samhällsorganisation.....	49
5.1	Omfattning.....	49
5.2	Utgiftsutveckling	49
5.3	Mål	50
5.4	Politikens inriktning	50
5.5	Insatser	51
5.5.1	Insatser inom politikområdet.....	51
5.5.2	Insatser utanför politikområdet.....	51
5.6	Resultatbedömning.....	51
5.6.1	Resultat.....	52
5.6.2	Analys och slutsatser	55
5.7	Revisionens iakttagelser.....	55
5.8	Budgetförslag	55
5.8.1	32:1 Länsstyrelserna m.m.	55
5.8.2	32:2 Kommunala samverkansorgan m.m.....	57
6	Politikområde Ekonomisk familjepolitik under utgiftsområde 12	59
6.1	Budgetförslag	59
6.1.1	21:1 Bostadsbidrag.....	59
7	Politikområde Miljöpolitik under utgiftsområde 20.....	63
7.1	Budgetförslag	63
7.1.1	34:1 Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet ...	63
7.1.2	34:2 Statens institut för ekologisk hållbarhet	64

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	10
3.1 Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet.....	13
3.2 Härledning av ramnivå 2003-2004, Utgiftsområde 18, Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande.....	14
3.3 Skatteavvikelse, netto	14
4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Bostadspolitik	18
4.2 Anslagsutveckling för 31:1 Boverket.....	35
4.3 Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:1 Boverket.....	35
4.4 Anslagsutveckling för 31:2 Räntebidrag m.m.	35
4.5 Antaganden om byggvolym	36
4.6 Beräknade utbetalningar av räntebidrag	36
4.7 Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:2 Räntebidrag m.m.	36
4.8 Anslagsutveckling för 31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader.....	36
4.9 Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader.....	37
4.10. Anslagsutveckling för 31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet.....	37
4.11 Offentligrättslig verksamhet – Verksamhetsgren Äldre Garantier.....	38
4.12 Offentligrättslig verksamhet – Verksamhetsgren Nya Garantier	38
4.13 Offentligrättslig verksamhet – Verksamhetsgren Kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden.....	38
4.14 Offentligrättslig verksamhet – Verksamhetsgren Kreditgarantier för lån till kommunala bostadsföretag	38
4.15 Offentligrättslig verksamhet – Verksamhetsgren Kreditgarantier för lån till kooperativa hyresrättsföreningar.....	38
4.16 Offentligrättslig verksamhet – Verksamhetsgren Kreditgarantier för vissa kommunala åtaganden för boendet	38
4.17 Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet.....	38
4.18 Anslagsutveckling för 31:5 Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador.....	39
4.19 Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:5 Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador	40
4.20 Anslagsutveckling för 31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder.....	40
4.21 Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	40
4.22 Anslagsutveckling för 31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter.....	40
4.23 Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter.....	41
4.24 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	41
4.25 Anslagsutveckling för 31:8 Statens geotekniska institut.....	42
4.26 Uppdragsverksamhet	42
4.27 Härledning av anslagsnivå 2003-2004 för 31:8 Statens geotekniska institut.....	42

4.28	Anslagsutveckling för 31:9 Lantmäteriverket.....	42
4.29	Offentligrättslig verksamhet.....	43
4.30	Uppdragsverksamhet	43
4.31	Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:9 Lantmäteriverket.....	43
4.32	Anslagsutveckling för 31.10 Statens va-nämnd	44
4.33	Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:10 Statens va-nämnd.....	44
4.34	Anslagsutveckling för 31:11 Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet	44
4.35	Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:11 Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet	45
4.36	Anslagsutveckling för 31:12 Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder.....	45
4.37	Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:12 Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder.....	46
4.38	Bemyndigande om ekonomiska åtaganden	46
4.39	Anslagsutveckling 31:13 för Statens bostadsnämnd.....	47
4.40	Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:13 Statens Bostadsnämnd.....	47
4.41	Anslagsutveckling för 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag.....	47
4.42	Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:14 Omstrukturering av kommunal bostadsbolag	47
5.1	Utgiftsutveckling inom politikområdet Regional samhällsorganisation	49
5.2	Anslagsutveckling för 32:1 Länsstyrelserna m.m.	55
5.3	Offentligrättslig verksamhet.....	55
5.4	Härledning av anslagsnivå 2003-2004 för 32:1 Länsstyrelserna m.m.	57
5.5	Ramanslagets fördelning på ramposter år 2003	57
5.6	Anslagsutveckling för 32:2 Kommunala samverkansorgan m.m.	57
5.7	Härledning av anslagsnivå 2003-2004 för 32:2 Kommunala samverkansorgan m.m.....	58
6.1	Anslagsutveckling för 21:1 Bostadsbidrag.....	59
6.2	Utveckling av utgifterna för bostadsbidrag 1990–2001	59
6.3	Hushåll med bostadsbidrag under maj månad 1995–2002.....	60
6.4	Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 21:1 Bostadsbidrag.....	61
7.1	Anslagsutveckling för 34:1 Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet	63
7.2	Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 34:1 Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet.....	63
7.3	Anslagsutveckling för 34:2 Statens institut för ekologisk hållbarhet.....	64
7.4	Härledning av anslagsnivå 2003-2004 för 34:2 Statens institut för ekologisk hållbarhet	64

Diagramförteckning

5.1 Länsstyrelsernas finansiering.....	54
5.2 Totala kostnadernas fördelning 2000-2001.....	54
5.3 Verksamhetsgrenarnas andelar av de totala kostnaderna 2001	55

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag (avsnitt 2.1 och 4.5.1.1),
2. godkänner regeringens förslag till mål för bostadspolitiken (avsnitt 4.3),
3. godkänner att regeringen får besluta om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret intill ett belopp på 1 000 000 000 kronor för hanteringen av de kreditgarantier som utfärdats och utfärdas för avlösen av kommunala borgensåtaganden (avsnitt 4.8.4),
4. bemyndigar regeringen att under 2003 ställa ut kreditgarantier för lån till kommunala bostadsföretag intill ett belopp på 3 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (avsnitt 4.8.4),
5. bemyndigar regeringen att under 2003 ställa ut kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp för nybyggnation eller förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp på högst 1 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (avsnitt 4.8.4),
6. bemyndigar regeringen att under 2003 intill ett belopp på högst 500 000 000 kronor ställa ut kreditgarantier för bostadsföretag i samband med obeståndshantering i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 4.8.4),
7. bemyndigar regeringen att för ramanslaget 31:7 *Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 525 000 000 kronor efter 2003 (avsnitt 4.8.7),
8. bemyndigar regeringen att för anslaget 31:12 *Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 2 500 000 000 kronor under perioden 2004-2006 (avsnitt 4.8.12),
9. för budgetåret 2003 anvisar anslagen under utgiftsområde 18 *Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	
21:1 Bostadsbidrag	Ramanslag	3 829 000
31:1 Boverket	Ramanslag	144 704
31:2 Räntebidrag m.m.	Ramanslag	1 472 000
31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningsanslag	Ramanslag	14 064
31:3 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	Ramanslag	200 000
31:5 Bidrag till fonden för fukt- och mögelskador	Ramanslag	40 000
31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	Ramanslag	33 000
31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter	Ramanslag	125 000
31:8 Statens geotekniska institut	Ramanslag	26 573
31:9 Lantmäteriverket	Ramanslag	428 028
31:10 Statens va-nämnd	Ramanslag	6 422
31:11 Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet	Ramanslag	70 000
31:12 Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder	Ramanslag	600 000
31:13 Statens bostadsnämnd	Ramanslag	9 930
31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag	Ramanslag	30 000
32:1 Länsstyrelserna m.m.	Ramanslag	2 060 166
32:2 Kommunala samverkansorgan m.m.	Obetecknat anslag	25 297
34:1 Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet	Ramanslag	361 153
34:2 Statens institut för ekologisk hållbarhet	Ramanslag	7 019
Summa		9 482 356

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 6 § lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap 6 §

Tillstånd fordras inte om

1. kommunen, i fråga om sådan överlåtelse som avses i 1 § första stycket 1, även efter överlåtelsen direkt eller indirekt har det bestämmande inflytandet över det kommunala bostadsföretaget,
2. förvärvaren är ett allmännyttigt bostadsföretag,
3. förvärvaren är en kooperativ hyresrättsförening, eller
4. överlåtelsen sker genom inrop på exekutiv auktion.
4. överlåtelsen sker genom inrop på exekutiv auktion, *eller*
5. *överlåtelsen utgör ett led i att fullgöra ett avtal som har ingåtts mellan en kommun och Statens bostadsnämnd i ett ärende om statligt stöd som lämnas i syfte att underlätta en omstrukturering av ett kommunalt bostadsföretag eller för att på annat sätt minska en kommuns bördor av dess åtaganden för boendet, eller*
6. *överlåtelsen utgör ett villkor för statligt stöd som lämnats till en kommun av Bostadsdelegationen för att motverka att kommunen på grund av åtaganden för boendet inte kan*

fullgöra sina ekonomiska förpliktelser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

3 Utgiftsområde 18, Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

3.1 Omfattning

Utgiftsområdet är indelat i politikområdena Bostadspolitik och Regional samhällsorganisation. Vidare ingår vissa anslag inom politikområdena Ekonomisk familjepolitik och Miljöpolitik.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet

	Utfall 2001	Anslag 2002 ¹	Utgiftsprognos 2002	Förslag anslag 2003	Beräknat anslag 2004
Politikområde Bostadspolitik	3 413	2 833	2 743	3 200	3 455
Politikområde Regional samhällsorganisation	1 891	1 993	1 980	2 085	2 128
Politikområde Ekonomisk familjepolitik	3 994	796	3 849	3 829	3 593
Politikområde Miljöpolitik ¹	1 137	3 998	778	368	7
Totalt för utgiftsområde 18	10 434	9 619	9 349	9 482	9 183

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2002 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

² Politikområdet ligger under utgiftsområde 20

Tabell 3.2 Härledning av ramnivå 2003-2004, Utgiftsområde 18, Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Miljoner kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	9 529	9 529
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning	74	133
Beslut	585	536
Övriga makroekonomiska förutsättningar	-120	-43
Volym	-44	-63
Överföring till/från andra utgiftsområden	6	3
Övrigt	-549	-912
Ny ramnivå	9 482	9 183

3.3 Skatteavvikelser

Samhällets stöd inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande redovisas i huvudsak som anslag på statsbudgetens utgiftssida. Vid sidan av de stöd som redovisas via anslag finns dock även stöd på statsbudgetens inkomstsida i form av olika särregler i skattelagstiftningen. Dessa stöd brukar betecknas som saldpåverkande skatteavvikelser. De kan t.ex. syfta till att påverka hushållens och företagens inkomster eller priser. Skatteförmånerna kan vara motiverade av fördelningspolitiska eller andra skäl. Om en sådan förmån på budgetens inkomstsida avvecklas, leder detta till en budgetförstärkning för den offentliga sektorn.

Skatteavvikelsernas storlek har beräknats med den s.k. utgiftsekvivalentmetoden. Metoden innebär att den nettoberäknade skatteavvikelsen är lika med storleken på den skattefria transferering som fullt ut kompenserar den skattskyldige för en eventuell avveckling av avvikelsen.

Värdet på de aggregerade skatteavvikelserna bör tolkas med stor försiktighet. Nedan redovisas de skatteavvikelser som är direkt hänförliga till utgiftsområdet. Redovisningen avser de regler som gällde den 1 januari 2002 och tar inte hänsyn till de skatteförändringar som föreslås i propositionen.

Tabell 3.3 Skatteavvikelser, netto

Miljoner kronor

	2002	2003
Avkastning eget hem	1,67	2,24
Kapitalbeskattning på eget hem och bostadsrätt	12,08	8,36
Begränsningsregel eget hem	0,23	0,23
Försäljning av tomtmark och byggnader	0,07	0,07
Tidpunkt för redovisningsskyldighet i byggnadsrörelse	0,25	0,28
Ränteutgifter för bostadsrättsföreningar	-0,87	-0,83
Fastighetsskatt på konventionellt beskattade hyreshus och småhus	-1,64	-1,73
Fastighetsskatt på lokaler	-3,48	-3,60
Fastighetsskatt på industri- och elprodukter	-1,36	-1,36
Avkastning bostadsrätt	-0,29	-0,24
Summa	6,66	3,42

3.3.1 Skatteförmåner

Avkastning eget hem

Med eget hem avses småhus som inte upplåts med hyresrätt eller bostadsrätt. Den direkta avkastningen från eget hem beskattas inte inom ramen för inkomstbeskattningen. Däremot utgår fastighetsskatt med 1,0 procent (fr.o.m. 2001, åren 1998-2000 var skattesatsen 1,5 procent) av taxeringsvärdet. Direktavkastningen förutsätts motsvara fastighetens marknadsvärde multiplicerat med statslåneräntan. Skatteavvikelsen utgörs av skillnaden mellan kapitalinkomstskatten (30 procent) på fastighetens reala direktavkastning och fastighetsskatten.

Kapitalvinst på eget hem och bostadsrätt

Vinstbeskattning av värdeökning på eget hem eller bostadsrätt sker först vid realisationsögonblicket, dessutom ges möjlighet till ytterligare uppskov under vissa förutsättningar även då vinsten realiserats. Räntan på denna skatte kredit är en avvikelse. Därutöver behöver endast två tredjedelar (före 2001 hälften) av den kapitalvinst som realiserats vid försäljning tas upp till beskattning i inkomstlaget kapital. Den tredjedel som inte beskattas ger upphov till en skatteavvikelse som avser skatt på kapitalinkomst.

Begränsningsregel eget hem

Från och med 2001 skall fastighetsskatteuttaget i princip begränsas till högst 5 procent av hushålllets beskattningsbara inkomst. Denna begränsning utgör en skatteavvikelse.

Försäljning av tomtmark och byggnader

Vid försäljning av en- och flerbostadshus är ca 15 procent av värdet undantaget från mervärdesskatt. Undantaget gäller i huvudsak tomtmark, byggränta och vinst som enligt normen borde beskattas.

Tidpunkt för redovisningsskyldighetens inträde i byggnads- och annan entreprenadverksamhet

Redovisningsskyldigheten inträder två månader efter det att fastigheten tagits i bruk. Skatteavvikelsen avser räntan på skattekrediten.

3.3.2 Skattesanktioner

Ränteutgifter för bostadsrättsföreningar

Avdragsrätten för räntor är begränsad och får ett givet år ej överstiga den intäkt på 3 procent av taxeringsvärdet som föreningen skall ta upp till beskattning. Uppkommer underskott får detta rullas framåt i tiden. Finns ett sådant underskott kvar när fastigheten avyttras får detta kvittas mot en eventuell kapitalvinst.

Fastighetsskatt på konventionellt beskattade hyreshus och småhus, lokaler, industri- och elproduktionsenheter

Skatten på dessa fastigheter är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en avvikelse.

Avkastning på bostadsrättsfastighet

Direktavkastningen från privatbostadsföretags (äkte bostadsrättsföreningar) fastigheter beskattas inte konventionellt, utan genom en särskild schablonmetod. Enligt gällande regler skall föreningen årligen ta upp en intäkt om 3 procent av fastighetens taxeringsvärde till beskattning. Därutöver utgår fastighetsskatt på 0,5 procent av taxeringsvärdet för fastigheter som är taxerade som hyreshus och 1,0 procent för småhusfastigheter fr.o.m. 2001. Direktavkastningen förutsetts motsvara det sammanlagda marknadsvärdet av bostadsrätterna multiplicerat med statslåneräntan. Skatteavvikelsen utgörs av skillnaden mellan kapitalskatten (30 procent) på fastighetens reala direktavkastning och den skatt som betalas enligt gällande regler.

4 Politikområde Bostadspolitik

4.1 Politikområdets omfattning

Politikområdet Bostadspolitik omfattar verksamhetsområdena bostadsförsörjning, samhällsplanering och bebyggelseutveckling, kvalitet i byggande och förvaltning samt lantmäteriverksamhet.

Politikområdet omfattar ca 3,2 miljarder kronor i anslag, i huvudsak för bidrag. Vidare ingår sju myndigheter med ca 2 300 anställda och 670 miljoner kronor i anslag samt ca 863 miljoner kronor i intäkter som i huvudsak kommer från icke statliga kunder. De sju myndigheterna är Boverket, Statens bostadskreditnämnd, Fonden för fukt- och mögelskador, Statens geotekniska institut, Lantmäteriverket, Statens bostadsnämnd och Statens va-nämnd.

Resurserna inom politikområdet innefattar plan-, bygg- och bostadsfrågor, geotekniska frågor samt lantmäteriverksamhet, m.m.

Huvuddelen av de ekonomiska resurserna inriktar sig på stöd i form av räntebidrag, investeringsbidrag för anordnande av studentbostäder, investeringsbidrag för anordnande av

bostäder upplåtna med hyresrätt i områden med brist på bostäder, statliga kreditgarantier (Äldre garantier) vid ny- och ombyggnad av bostäder samt stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag på orter med vikande befolkningsunderlag. Det internationella samarbetet rör bland annat deltagande i särskilda projekt inom UN-Habitat, Europeiska Unionen, Nordiska ministerrådet samt samarbetet inom Östersjöområdet.

Politikområdet Bostadspolitik har viktiga kopplingar till flera andra politikområden. Bostadsbidragen inom den Ekonomiska familjepolitiken liksom Storstadspolitiken har viktiga anknytningar till genomförandet av bostadspolitik. Byggande och förvaltning av bostäder inkluderar bl.a. energifrågor som behandlas inom Energipolitiken medan målen för ekologisk hållbarhet, god bebyggd miljö, inomhusmiljö och radon behandlas inom politikområde Miljöpolitik.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Bostadspolitik

Miljoner kronor	Utfall 2001	Anslag 2002 ¹	Utgiftsprognos 2002	Förslag anslag 2003	Beräknat anslag 2004
31:1 Boverket	136,4	139,1	137,2	144,7	144,9
31:2 Räntebidrag m.m.	1688,7	1 460,0	1 428,0	1 472,0	1 766,0
31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	10,9	13,0	13,5	14,1	14,4
31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	1000,0	200,0	197,4	200,0	200,0
31:5 Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador	45,0	50,0	45,3	40,0	40,0
31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	9,9	20,0	11,8	33,0	33,0
31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter	43,4	125,0	217,1	125,0	0
31:8 Statens geotekniska institut	25,4	26,0	25,2	26,6	27,2
31:9 Lantmäteriverket	416,9	419,5	423,4	428,0	437,6
31:10 Statens va-nämnd	6,1	6,3	6,2	6,4	6,6
31:11 Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet	5,0	25,0	74,0	70,0	25,0
31:12 Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder	-	99,0	98,7	600,0	600,0
31:13 Statens bostadsnämnd	-	10,0	9,9	9,9	10,2
31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag	-	240,0	50,0	30,0	150,0
2000 18A9 Bonusränta för ungdomssparande	6,0	-	-	-	-
2000 18A11 Internationellt samarbete	11,4	-	4,7	-	-
1999 18A13 Vissa investeringsbidrag	1,7	-	-	-	-
1999 18A12 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter	6,1	-	0,0	-	-
Totalt för utgiftsområde Bostadspolitik	3 412,9	2 832,9	2 742,5	3 199,7	3 454,7

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2002 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

4.3 Mål

Regeringens förslag: Målet för bostadspolitikerna är att alla skall ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön skall bidra till jämlika och värdiga levnadsförhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning skall en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

Skälen för regeringens förslag: Tidigare har målet för bostadspolitikerna formulerats att leda mot ekologisk hållbarhet (prop. 1997/98:119, bet. 1997/98: BoU10, rskr. 1997/98:306). Regeringen presenterade en strategi för arbetet

med hållbar utveckling i mars 2002, Nationell strategi för hållbar utveckling (skr. 2001/02:172, bet. 2001/02:MJU16, rskr. 2001/02:315). I konsekvens med regeringens övergripande mål om ett hållbart samhälle bör även bostadspolitikerna kompletteras med denna bredare målsättning. Hållbar utveckling omfattar de tre dimensionerna ekonomisk, social och ekologisk utveckling.

4.4 Politikens inriktning

Inom ramen för det övergripande målet för politikområdet är det i första hand fyra områden som prioriteras i regeringens arbete.

- Bostadsförsörjningen, genom att stimulera utvecklingen på bostadsmarknaden mot ökad regional balans med fler bostäder i tillväxtregio-

nerna och omstrukturering av kommunala bostadsföretag i regioner med minskande befolkning.

- Lägre bygg- och boendekostnader så att även grupper som har svårare att hävda sig på bostadsmarknaden kan efterfråga ett rimligt boende.

- Effektiv byggsektor i konkurrens som bl.a. beaktar bostadskonsumenternas intressen av sunda och ändamålsenliga bostäder av god kvalitet till rimliga kostnader.

- Öka den ekologiska hållbarheten i samhällsbyggandet.

Bostadsförsörjningen

Bostaden är en social rättighet. Bostadspolitikerna skall bidra till att skapa förutsättningar för alla att leva i goda bostäder till rimliga kostnader. Genomförandet av bostadspolitikerna förutsätter aktiva insatser av kommunerna. Kommunerna har det övergripande ansvaret för bostadsförsörjningen på den lokala nivån. Det kommunala åtagandet grundas i allt väsentligt på kommunallagen (1991:900), socialtjänstlagen (1980:620) och lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

Obalansen på bostadsmarknaden är stor, med bostadsbrist i ett stort antal kommuner medan ett stort antal bostäder står tomma i kommuner med vikande befolkningsutveckling. Det är framför allt storstadsregionerna som har brist på bostäder och en alltför låg nivå på bostadsbyggandet. Detta kan komma att utgöra ett allvarligt hinder för landets fortsatta ekonomiska tillväxt.

Regeringen är angelägen om att så långt möjligt bidra till att förutsättningarna för ett ökat bostadsbyggande förbättras, framför allt när det gäller hyresbostäder.

Lägre bygg- och boendekostnader

Boendekostnaderna i Sverige steg kraftigt under 1990-talet, både i absoluta tal och som andel i förhållande till den disponibla inkomsten. Kvoten är beroende av såväl boendekostnaderna som inkomsten. Boendekostnaderna som andel av den disponibla inkomsten har dock minskat det senaste året. Enligt Statistiska centralbyråns (SCB) bostads- och hyresundersökning betalade ett genomsnittligt hushåll år 2000 ca 26 procent

av sin disponibla inkomst för att bo i en hyreslägenhet. För hushåll i bostadsrätt och egnahem är andelen 21 respektive 20 procent. Regeringens målsättning är att minska denna andel ytterligare.

Både boendekostnaderna och hushållens inkomster varierar såväl inom respektive upplåtelseform som mellan de olika upplåtelseformerna och mellan landets kommuner och regioner.

En effektiv byggsektor i konkurrens

En angelägen åtgärd för att uppnå målet om goda bostäder till en rimlig kostnad är en väl fungerande byggsektor med ansvarstagande aktörer. Bland byggsektorns aktörer har uppmärksammas stora brister som medfört negativ inverkan på kvaliteten och kostnaderna i bostadsproduktionen. Problem som konstaterats är bl.a. bristande kompetens hos byggherrar och beställare, dominerande företag och fåtalskonkurrens, användande av svart arbetskraft samt brister i byggprocessen med t.ex. fukt- och mögelskador som följd. Det finns behov av konkreta åtgärder som kan bidra till att höja kvaliteten, hålla nere byggkostnaderna och främja konkurrensen inom byggsektorn.

Öka den ekologiska hållbarheten i samhällsbyggandet

Samhällsplaneringens inriktning har stor betydelse för möjligheterna att nå närmare målet om ekologisk hållbarhet. De nationella miljökvalitetsmålen t.ex. miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö skall, tillsammans med övriga nationella mål, vara vägledande för fysisk planering och samhällsbyggande (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183 och prop. 2000/01:130, bet. 2001/02:MJU3, rskr. 2001/02:36).

Insatser inom samhällsplaneringsområdet, såväl vad avser metodutvecklingsarbete inom den fysiska planeringen som indirekt stödjande verksamheter, exempelvis lantmäteriverksamhet, skall inriktas mot att öka hållbarheten i samhället. Väl fungerande system för informationsförsörjning av hög kvalitet, bl.a. när det gäller geografisk information och fastighetsinformation samt geoteknisk kunskap och information, är av stor betydelse för den

fysiska planeringen. Tillgång till sådan kunskap är även av betydelse för förvaltningen av den bebyggda miljön. Även en väl fungerande fastighetsbildning bidrar till en effektiv och långsiktigt hållbar användning av fastigheter, mark och vatten.

Geografisk informationsteknik är en viktig del i utvecklingen mot informations- och kunskapssamhället. Tekniken ger bl.a. förutsättningar för en mer rationell hantering av ärenden inom olika samhällssektorer.

Byggsektorn påverkar miljön i betydande omfattning och insatser inom området kan därför i stor utsträckning bidra till en hållbar utveckling. Energi- och resurseffektivisering, god inomhusmiljö och sunda materialval är bland de viktigaste områdena för att åstadkomma ett hållbart samhällsbyggande. Bygg- och fastighetssektorn som del av den totala infrastrukturen i samhället har en viktig roll för att driva på strukturomvandlingen i näringsliv och samhälle. En hållbar bygg- och fastighetssektor kräver mer än marginella förändringar, bl.a. krävs tekniska innovationer samt förändrade värderingar och beteenden. Bygg- och förvaltningsområdet måste, enligt regeringens uppfattning fortsättningsvis utvecklas i hållbar riktning.

4.5 Insatser

4.5.1 Insatser inom politikområdet

4.5.1.1 Verksamhetsområde Bostadsförsörjning

Mål

Verka för lägre bygg- och boendekostnader i bostäder med god kvalitet, ökad nyproduktion av hyresbostäder i tillväxtregionerna som kan efterfrågas av bredare hushållsgrupper, utveckling av de allmännyttiga bostadsföretagen och andra icke-vinstdrivande upplåtelseformer samt minskad segregation i boendet.

Medel för att uppnå målet

Statens stöd till bostadsbyggandet består dels av räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostäder med hyres- eller bostadsrätt, dels av statliga kreditgarantier för lån till bostadsinvesteringar. Ärenden om räntebidrag handläggs av Boverket

och länsstyrelserna. Statens bostadskreditnämnd handlägger ärenden om kreditgarantier.

Under olika perioder har också tillfälliga stöd lämnats för investeringar med särskild inriktning. År 2001 infördes ett investeringsbidrag för nybyggnad av bostäder som upplåts med hyresrätt i områden med bostadsbrist (prop. 2000/01:100 utg.område 18, bet. 2000/01:FiU27, rskr. 2000/01:279). Totalt uppgår bidraget till 2,5 miljarder kronor under en femårsperiod. Hittills har beslut fattats om 534 miljoner kronor för 4 800 lägenheter.

Under 2001 infördes ett särskilt investeringsbidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet (prop. 2000/01:26, bet. 2000/01:BoU2, rskr. 2000/01:91). Regeringen har hittills, sedan stödet infördes, fattat beslut om ca 20 miljoner kronor avseende åtgärder med ekologisk inriktning vid nyproduktion av totalt 576 hyreslägenheter.

Ett tillfälligt investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter infördes 2001. Bidraget uppgår totalt till 525 miljoner kronor fram t.o.m. 2003. Hittills har beslut fattats om 400 miljoner kronor för 11 500 lägenheter.

Som ett led i att höja den alltför låga nivån på bostadsbyggandet i Stockholmsregionen, har regeringen uppdragit åt landshövdingen i Stockholms län att överlägga med kommunerna i länet och andra relevanta parter om möjliga åtgärder för att skapa förutsättningar för ett ökat bostadsbyggande i länet. Regeringen har även bemyndigat landshövdingen att fördela en del av investeringsbidraget för nybyggnad av hyresbostäder som reserverats för Stockholms län bland kommunerna i länet.

En prioriterad inriktning i bostadspolitiken är att verka för en effektiv byggsektor som verkar på en marknad i konkurrens. Regeringen inrättade 2001, för en tidsbegränsad period, ett Byggekostnadsforum vid Boverket med uppgift att bl.a. förmedla kunskaper till byggherrar och att främja utvecklingsarbete, innovationer och kostnadseffektiva produktionsprocesser. Byggekostnadsforums arbete är en uppföljning av Byggekostnadsdelegationens tidigare arbete (SOU 2000:44 Från byggsekt till byggsektor). En utvärdering av Byggekostnadsforums verksamhet kommer att genomföras under 2004.

En annan åtgärd som vidtagits är att regeringen tillsatt en kommission som skall föreslå åtgärder som syftar till att främja konkurrensen och motverka konkurrensbegränsande beteende,

användande av svart arbetskraft och kartellbildning inom bygg- och anläggningssektorn. Kommissionen skall arbeta utifrån ett tydligt konsumentperspektiv samt föreslå åtgärder som syftar till att hålla nere byggkostnaderna och höja kvaliteten inom bygg- och anläggningssektorn. Kommissionen skall redovisa sitt arbete senast den 15 oktober 2002.

Regeringen har som målsättning att det skall byggas 120 000 bostäder under perioden 2003-2006. För att uppnå målsättningen avser regeringen att pröva nya former av stöd för att stimulera bostadsbyggandet. En åtgärd som regeringen avser att utreda förutsättningarna för är att sänka momskostnaderna för särskilt angeläget bostadsbyggande.

En sänkning av momskostnaden bör provas för produktion av studentbostäder och äldreboendestäder. Inte minst med tanke på ungdomars bostadsbehov vill regeringen också pröva förutsättningarna för att minska boendekostnaderna genom en sänkning av momskostnaderna för mindre hyreslägenheter. En sådan inriktning ligger också i linje med det nuvarande investeringsbidragets syften.

Det nya stödet kan aktualisera förändringar i de nuvarande investeringsbidragen för hyresbostäder och studentbostäder. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i dessa frågor. Reglerna bör utformas så att de inte leder till senareläggning av byggprojekt som kan påbörjas redan nu.

Den 1 april 2002 infördes en permanent lagstiftning för kooperativ hyresrätt i och med att lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt trädde i kraft. Kooperativ hyresrätt är en icke-vinstdrivande upplåtelseform som liknar bostadsrätten, men med den väsentliga skillnaden att medlemmarna endast hyr sin bostad av den förening i vilka de också är medlemmar. Därav följer även vissa skillnader i fråga om fördelningen av ansvar och skyldigheter mellan medlem och förening.

Lagen ger utrymme för två varianter av kooperativ hyresrätt. Ägarmodellen där den kooperativa hyresrättsföreningen äger bostadsfastigheten i fråga, samt hyresmodellen, där den kooperativa föreningen blockhyr de aktuella lägenheterna av fastighetsägaren.

Den 1 april 2002 infördes ett nytt regelsystem för allmännyttiga bostadsföretag i och med att lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag trädde i kraft. Lagen innehåller en definition

av allmännyttigt bostadsföretag samt förutsättningarna för att vara ett sådant företag. Bland annat föreskrivs att vinstutdelningen i företagen skall begränsas till en av regeringen årligen fastställd nivå. Utdelning från kommunala bostadsföretag regleras även i lagen (1999:608) om tillfällig minskning av det generella statsbidraget vid avyttring av aktier och andelar i eller utdelning från kommunala bostadsföretag, m.m. Regeringen lämnar föreskrifter om högsta tillåtna utdelning. För beslut om utdelning som fattas t.o.m. 30 juni 2003 och som avser verksamhetsåret 2002 skall den högsta tillåtna utdelningen, liksom hittills, vara 7,5 procent. Utdelning får endast lämnas på den del av det kommunala bostadsföretagets aktiekapital som ägaren eller ägarna tillskjutit kontant.

Den nya lagen om allmännyttiga bostadsföretag möjliggör för andra än kommunerna att äga allmännyttiga bostadsföretag. Bara kommunala bostadsföretag är dock hyresnormerande enligt hyreslagens bruksvärdesregel. Lagen innebär också att tillståndsplikt gäller vid överlåtelse av vissa allmännyttiga bostadsföretag och eller bostäder. Överlåtelser av aktier eller andelar i ett kommunalt bostadsföretag som har sådan omfattning att kommunens eller ett kommunalt företags bestämmande inflytande över bostadsföretaget upphör skall godkännas av länsstyrelsen för att vara giltiga. Detsamma gäller överlåtelser av hela eller delar av ett kommunalt bostadsföretags bestånd av bostadslägenheter. Tillstånd krävs dock inte om egendomen förvärvas av ett annat allmännyttigt bostadsföretag, en kooperativ hyresrättsförening eller på exekutiv auktion. Ansökan om tillstånd skall avslås om det kan befaras att de allmännyttiga bostadsföretagens hyror till följd av överlåtelsen inte kommer att få tillräckligt genomslag vid tillämpning av bruksvärde-reglerna eller de hyresförhandlingar som förs enligt hyresförhandlingslagen.

Undantag från tillståndsplikt enligt lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag

Regeringens förslag: Tillstånd enligt lagen om allmännyttiga bostadsföretag krävs inte för överlåtelse av fastigheter eller aktier i de fall överlåtelse ingår som en del i ett avtal mellan Bostadsdelegationen eller Statens bostadsnämnd och en kommun.

Ärendet och dess beredning: Inom Finansdepartementet har en promemoria med förslag till undantag från kravet på tillstånd enligt lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag upprättats. Promemorian har remissbehandlats varefter ett remissmöte har hållits. Promemorian samt en sammanställning över remissinstanserna och de skriftliga och muntliga synpunkter som lämnats finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2002/3373). Regeringen har inte inhämtat Lagrådets yttrande över lagförslaget. Enligt regeringens bedömning skulle Lagrådets hörande sakna betydelse på grund av frågans enkla beskaffenhet.

Promemorians förslag: Överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot förslaget. *Hyresgästföreningen* anser dock att förslaget endast kan accepteras under förutsättning att det inflytande som lagen idag ger de hyresgäster som berörs av en försäljning samt reglerna om att hyresgäst- och fastighetsägarorganisation på orten skall beredas tillfälle att yttra sig över försäljningar för att kunna påtala eventuella konsekvenser för bruksvärdesystemet bevaras även med den föreslagna ordningen.

Skälen för regeringens förslag: Enligt lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag gäller som huvudregel tillståndsplikt vid överlåtelse av kommunalt ägda allmännyttiga bostadsföretag och bostäder. Tillståndsplikten motiveras av den centrala betydelse förekomsten av ett tillräckligt bestånd av kommunalt ägda allmännyttiga bostäder har för bruksvärdesystemets funktion.

Den 1 augusti 2002 inrättades Statens bostadsnämnd (SBN) med uppgift att ge fortsatt statligt stöd till omstrukturering av kommunala

bostadsföretag och med ett verksamhetsperspektiv fram till 2010.

Målet för verksamheten är att ge de kommunala bostadsföretagen långsiktigt hållbara ekonomiska förutsättningar för en kostnadseffektiv bostadsförvaltning som är anpassad till den förväntade befolkningsutvecklingen, för att på så sätt minska kommunernas bördor av deras åtaganden för boendet i de fall kostnaden inte kan bäras av kommunen själv. Nämnden skall vidare medverka till att kommunala borgensåtaganden för lån till bostadsrättsföreningar avvecklas.

Nämnden kan, utöver att lämna direkta statliga bidrag, medverka vid kommunens och det kommunala bostadsföretagets upplåning och förmedla statliga kreditgarantier. Det kan även bli aktuellt att staten övertar övertaliga fastigheter för utveckling eller avveckling samt att staten blir delägare i och tillskjuter kapital till kommunala bostadsföretag. Regeringen har fått riksdagens bemyndigande att bilda ett eller flera särskilda bolag för de senare uppgifterna (prop. 2001/02:100, bet. 2001/02:FiU21 rskr. 2001/02:326).

Nämnden träffar i förekommande fall avtal med kommunerna om statens medverkan vid sådan omstrukturering och om villkor för statligt stöd. Nämnden bygger vidare på – och övertar till viss del – de uppgifter som Bostadsdelegationen har haft fram till den 1 augusti 2002. Förutsättningarna för statligt stöd regleras i förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet, tidigare i den nu upphävda förordningen (1998:666) med samma namn.

De avtal som SBN träffar med kommunerna kommer, i likhet med de rekonstruktionsåtgärder som Bostadsdelegationen tidigare avtalat om, i de flesta fall att innehålla villkor om att överflödiga lägenheter skall avskiljas från bostadsföretaget för att avvecklas som bostäder. Det är angeläget att de friställda byggnaderna så långt möjligt och ekonomiskt försvarbart tas tillvara för annan användning som kan bidra till en positiv utveckling på orten. Detta kan – sedan fastigheterna förts bort från bostadsföretaget – efter kommunens val ske i regi av kommunen, av ett av staten inrättat särskilt bolag eller av annan enskild exploatör. Som nämnts ovan kan en överlåtelse i vissa fall gälla inte bara fastigheter med byggnader som skall avvecklas som bostäder. Riksdagens tidigare beslut innebär att

staten i särskilda fall skall kunna överta ägandet av hela fastighetsbestånd för att utveckla dem och senare återföra dem till kommunen eller gå in som delägare i det kommunala bostadsföretaget.

De överlåtelse som kan bli aktuella med anledning av de avtal Statens bostadsnämnd träffar har till syfte att hantera problematiken med övertaliga lägenheter för att därmed ge de kommunala bostadsföretagen långsiktigt hållbara ekonomiska förutsättningar, stärka kommunernas ekonomi och säkerställa att de även framgent mäktar med att axla sitt bostadsförsörjningsansvar. De skäl som motiverar en tillståndsplikt gör sig således inte gällande i dessa fall. Detsamma gäller för de överlåtelse som följer av avtal som tidigare ingåtts av Bostadsdelegationen.

Regeringen har möjlighet att medge undantag från kravet på tillstånd om det finns synnerliga skäl. För att förenkla och rationalisera det arbete som Statens bostadsnämnd och berörda kommuner skall bedriva med anledning av de avtal som träffas, och som i samtliga fall med stor sannolikhet ändå skulle uppfylla kraven för att regeringen skall medge undantag, bedömer regeringen att det är angeläget att tillståndskravet i dessa särskilda fall undanröjs. Regeringen delar Hyresgästföreningens uppfattning när det gäller att värna bruksvärdessystemet och hyresgästernas rättigheter, men anser att de framförda åsikterna inte föranleder någon förändring av lagförslaget.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2003.

4.5.1.2 Verksamhetsområde Samhällsplanering och bebyggelseutveckling

Mål

Den bebyggda miljön skall utgöra en god livsmiljö samt medverka till en hållbar utveckling ur ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv. Vid fysisk planering och samhällsbyggande skall de nationella miljö kvalitetsmålen tillsammans med övriga nationella mål vara vägledande.

Medel för att uppnå målet

Inom bygg- och planeringsområdet har riksdagen fastställt sju delmål inom miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö (prop.

2000/01:130, bet. 2001/02:MJU3, rskr. 2001/02:36). Våren 2002 har miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö kompletterats med ytterligare ett delmål beträffande inomhusmiljön enligt propositionen Vissa inomhusmiljöfrågor m.m. (prop. 2001/02:128, bet. 2001/02:BoU14, rskr. 2001/02:291). God bebyggd miljö har stor betydelse för verksamhet under utgiftsområde 18. En närmare beskrivning av målet God bebyggd miljö återfinns under utgiftsområde 20, politikområde Miljöpolitik.

Utvecklingen av samhället ställer fortlöpande stora och nya krav på planering, byggande och förvaltning av byggnadsverk för att behovet av ändamålsenliga bostäder, lokaler och infrastruktur skall tillgodoses. Inom området skall ekonomiska, ekologiska och sociala mål och krav avvägas mot varandra för att ge hållbara lösningar. Inom planeringsområdet pågår flera insatser med inriktning på hållbarhet.

Regeringen beslutade i januari 2001 att inom Regeringskansliet tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att se över vissa frågor rörande plan- och bygglagen (1987:10), PBL. Utgångspunkten för gruppens arbete var att regeringen skulle avlastas prövningen av överklagade ärenden enligt PBL och att systemet för överprövning av kommunala plan- och byggbeslut skulle förenklas. Regeringen har därefter i olika sammanhang redovisat ett behov av en större översyn av plan- och bygglagstiftningen. Också riksdagen har uttalat behov av en översyn med sådan inriktning. Uppdraget att finna en långsiktig samlad lösning av frågan om instansordningen för prövningen av överklagade PBL-ärenden bör därvid prövas inom ramen för denna översyn. Den tillsatta arbetsgruppen lämnade i juni 2002 förslag till en mera begränsad förändring av instansordningen innebärande att de bygglovsärenden m.m. som regeringen i dag prövar flyttas över till de allmänna förvaltningsdomstolarna. Arbetsgruppens förslag har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

En parlamentarisk sammansatt kommitté har fått i uppdrag att se över plan- och bygglagstiftningen (dir. 2002:97). Kommitténs förslag skall tillgodose kraven på främjande av en långsiktig hållbar utveckling. I uppgiften ingår även att lämna förslag till en samordning av bestämmelserna i PBL och miljöbalken. Kommittén skall också ägna särskilt intresse åt frågor om byggkontroll och tillsyn, den

administrativa processens längd och instansordningen. Syftet är att anpassa PBL till en inriktning mot hållbar utveckling, effektivisera planprocessen och att samhällets egenskapskrav på byggnadsverk infrias. Kommittén skall även redovisa hur det nya EG-direktivet om bedömningar av vissa planers och programs miljöpåverkan (2001/42/EG) kan genomföras i svensk lagstiftning.

Inom området samhällsplanering och stadsutveckling bedrivs utvecklingsarbete på flera håll. Boverket har arbetat med modeller för en regional utvecklingsplanering i samarbete med Verket för näringslivsutveckling (NUTEK), centrala verk, länsstyrelser och regionförbund. Verket har vidare arbetat med utveckling av miljökvalitetsmålet God bebyggd miljö, informationsinsatser kring ”Planera med miljömål” samt utvecklingsarbete kring fysisk planering, regional utveckling och översvämningsrisker i bebyggelsen. Boverket har även arbetat med metoder och kunskapsunderlag beträffande trafik- och bebyggelseplanering samt planering för vindkraft.

Utvecklingsarbete med inriktning på hållbar samhällsplanering bedrivs också vid universitet och högskolor med stöd av Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Inom ramen för det nordiska samarbetet bedrivs, med stöd av Nordiska ministerrådet, ett projekt benämnt Hållbar planläggning.

Boverket har ett särskilt sektorsansvar för handikappfrågorna. I juni 2002 rapporterade verket att dess inriktningsmål är att den byggda miljön skall vara tillgänglig, användbar och attraktiv samt inbjuda till delaktighet för alla. För att nå målet redovisas sex etappmål.

I propositionen Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken (prop. 1999/2000:79) anger regeringen tillgänglighet i samhället som ett huvudområde. Detta ställer ökade krav på samhällsplanering och bebyggelseutveckling. Regeringen avser att i en skrivelse till riksdagen i december 2002 redogöra för arbetet med den nationella handlingsplanens genomförande.

Riksdagen beslutade i mars 2001 (prop. 2000/01:48, bet. 2000/01:BoU5, rskr. 2000/01:155) om ändringar i PBL som bl.a. innebär att enkelt avhjälpna hinder mot tillgänglighet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga skall undanröjas i befintliga lokaler dit allmänheten har tillträde

och på befintliga allmänna platser. De åtgärder som krävs skall vara genomförda senast vid utgången av 2010. Genom ändringar i plan- och byggförordningen (1987:383) har Boverket fått möjlighet att meddela närmare föreskrifter.

Statens geotekniska institut har som statens sakkunnigorgan i ras- och skredfrågor medverkat och bistått räddningstjänsten i Lidköping och Länsstyrelsen i Västra Götalands län med anledning av det höga vattenståndet och vattenflödet i början av 2001.

Den särskilda satsningen för att stimulera en ökad användning av geografiska data och informationssystem inom den offentliga sektorn (se bl.a. prop. 1999/2000:1) avslutas i år. Samtliga länsstyrelser har haft i uppdrag att dels bedriva utbildningsinsatser, dels ta fram strategier för länsstyrelsernas utvecklingsarbete inom IT-området. Satsningen har varit lyckad och inneburit en breddning och fördjupning av kunskaperna inom området geografiska informationssystem.

En översyn av va-lagstiftningen (dir. 2002:46) har inletts. Utgångspunkten för översynen är att det i första hand är en uppgift för det allmänna att tillhandahålla vattenförsörjning och avlopp när det finns ett behov av samlade va-lösningar. Lagstiftningen skall också möjliggöra va-lösningar som tillgodoser moderna krav på miljöhänsyn och resurshushållning och anpassas till den tekniska utvecklingen på va-området samt till genomförandet av ramdirektivet för vatten (2000/60/EG).

4.5.1.3 Verksamhetsområde Kvalitet i byggande och förvaltning

Mål

Byggande och förvaltning av byggnader och anläggningar skall bedrivas med god kvalitet, beaktande av sociala, ekonomiska och ekologiska aspekter samt en effektiv tillämpning av regelverket.

Medel för att uppnå målet

Byggnader och anläggningar representerar stora värden. Byggsektorn som är den största enskilda industrisektorn omsätter årligen betydande belopp för investeringar, drift, underhåll och förvaltning.

Drift, underhåll och förnyelse inom samhällsbyggnadsområdet är en förutsättning

för ett effektivt utnyttjande av våra resurser som en del i det samlade arbetet för en hållbar utveckling och för att uppnå miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Detta ställer fortlöpande krav på ny kompetens hos alla aktörer inom byggsektorn men även krav på kunskap om tidigare byggnadssätt och konstruktioner.

Det av riksdagen beslutade delmålet till miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö beträffande inomhusmiljön innebär att 2020 skall byggnader och deras egenskaper inte påverka hälsan negativt. Delmålet inriktas på frågor om radon och ventilation. Resultat med anknytning till miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö redovisas kortfattat också under utgiftsområde 20 politikområde Miljöpolitik.

Den parlamentariska kommittén som har i uppdrag att se över plan- och bygglagstiftningen skall också ägna särskilt intresse åt frågor om samhällets tillsyn och kontroll, inomhusmiljön och kvalitet.

En utredare kommer att tillkallas för att se över frågor om byggnadsdeklarationer, byggnadsregister och byggfelsförsäkring (dir. 2002:93). Syftet är att kunna använda deklARATIONER både för att följa upp miljömålen och som en del av den information som lämnas vid ägarbyten eller förhyrning av bostäder och lokaler.

Kompetensutveckling och frågor om att säkra kvaliteten i byggande och förvaltning av byggnadsverk är centrala i arbetet med långsiktig resurseffektivisering. På initiativ av regeringen har byggsektorn bildat ett Råd för byggkvalitet, BQR. Som ett första steg i arbetet med samverkan omkring kompetensfrågor har de statliga byggherrarna, beställarna och förvaltarna bildat ett Samverkansforum. Verksamheten i de nämnda samarbetsformerna har påbörjats.

Det tidigare påbörjade pilotprojektet Bygga, Bo och Förvalta för framtiden är en pågående dialog mellan staten och aktörer i bygg- och fastighetssektorn. Syftet är att komma fram till gemensamma mål och förverkliga dessa med frivilliga överenskommelser och ömsesidiga åtaganden. Målen gäller resursanvändning, inomhusmiljö och energianvändning i bebyggelsen för en hållbar utveckling.

Boverkets insatser har bl.a. inneburit att europeiska standarder på byggområdet kunnat införlivas.

Boverket har vidare redovisat regeringsuppdraget om kommunernas och länsstyrelsernas resurser för tillsyn och kontroll inom

byggnadsväsendet. Den tidigare nämnda parlamentariska kommittén som har i uppdrag att se över plan- och bygglagstiftningen har i uppdrag att analysera de olika kontrollfunktionerna exempelvis byggnämnan och slutbeviset men även frågor om finansieringen av tillsynen och kontrollen.

Boverket har under året reviderat vissa avsnitt i verkets byggregler och även inlett arbetet med tillämpningsföreskrifter i fråga om tillgänglighet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga till allmänna platser och publika lokaler.

Statligt stöd för bättre inomhusmiljö i egnahem finns i form av bidrag till sanering av radon samt fukt- och mögelskador. Radonbidrag administreras av Boverket, länsstyrelserna och kommunerna. Bidrag till fukt- och mögelskador administreras av Fonden för fukt- och mögelskador.

4.5.1.4 Verksamhetsområde Lantmäteri verksamhet

Mål

En ändamålsenlig fastighetsindelning och en effektiv försörjning med grundläggande geografisk information och fastighetsinformation skall tillgodose samhällets behov och bidra till en effektiv och långsiktigt hållbar användning av fastigheter, mark och vatten.

Medel för att uppnå målet

Geografisk information och fastighetsinformation, utgör tillsammans med en väl fungerande fastighetsbildningsverksamhet en viktig del av samhällets grundläggande infrastruktur. Som ett led i uppbyggnaden av ett kunskaps- och informationssamhälle utgör verksamheten också en viktig förutsättning för arbetet med att uppnå en ekologisk, social och ekonomisk hållbar utveckling. Verksamheten betjänar i dag stora delar av samhället.

Fastighetsbildningsverksamheten utvecklas kontinuerligt för att bli mer effektiv och mindre kostsam för de berörda och därmed på ett bättre sätt bidra till en effektiv och långsiktigt hållbar användning av fastigheter, mark och vatten. En utveckling av lagstiftningen inom fastighetsområdet kan bidra till en effektivisering av fastighetsbildningsprocessen. Ny lagstiftning angående överföring av fastighetstillhörighet trädde

i kraft den 1 januari 2002. Inom Regeringskansliet bereds för närvarande förslag till ändringar av fastighetsbildningslagen som skall göra det möjligt att bilda tredimensionella fastigheter (anläggningsfastigheter).

Det övergripande målet med det statliga lantmäteriets informationsförsörjning är att förse samhället med geografisk information och fastighetsinformation som tillgodoser angelägna behov. Det statliga lantmäteriet har regeringens uppdrag att bygga upp och förvalta nationella databaser med geografisk information samt att förse samhället med allmänt kartmaterial och flygbilder.

Riksdagen har för området geografisk information beslutat om en nioårig inriktning gällande till och med budgetåret 2003 (prop. 1993/94:100 bil. 15, bet. 1993/94:BoU10, rskr. 1993/94:185).

Lantmäteriverket har fått regeringens uppdrag att utreda möjligheten att komplettera fastighetsregistret med en miljödel med syfte att sprida miljöinformation och information om olika former av områdesskydd. Rapporten skall redovisas till Regeringskansliet hösten 2002.

Det statliga lantmäteriet ansvarar för uppbyggnad och underhåll av de rikstäckande geodetiska näten och de nationella referenssystemen, bl.a. SWEPOS (det nationella nätet av permanenta referensstationer för GPS). Inom Regeringskansliet bereds för närvarande frågan om hur en övergång till ett för Sverige enhetligt nationellt referenssystem för lägesbestämning som bygger på en europeisk standard skall kunna genomföras. Ett enhetligt referenssystem medför på sikt enklare informationsutbyte mellan och minskade kostnader för stat, kommun och övriga producenter och användare av lägesbestämd information.

Verksamheten får en allt starkare internationell prägel genom det ökade EU-samarbetet inom området. Bland annat görs insatser för att bygga upp en infrastruktur för geografisk information och fastighetsinformation i Europa. Detta ställer ökade krav på standardisering av geografiska data och ökat behov av samarbete inom lantmäterianknuten forskning och utveckling.

Regeringen har tillkallat en utredare med uppgift att se över den statliga lantmäteriverksamheten (dir. 2002:86). I uppdraget ingår att göra en utvärdering av den omstrukturering av lantmäteriverksamheten som ägt rum sedan

mitten av 1990-talet. Utredaren skall vidare pröva, definiera och tydliggöra det offentliga åtagandet inom lantmäteriområdet samt lämna förslag till i vilka organisatoriska former olika delar av den lantmäterianknutna verksamheten lämpligen bör bedrivas. I uppdraget ingår även att lämna förslag till ändamålsenliga finansierings- och avgiftssystem för verksamheten.

4.5.2 Insatser utanför politikområdet

År 1998 beslutades om en samlad storstadspolitik (prop. 1997/98:165, bet. 1998/99:AU2, rskr. 1998/99:34) med målsättning att i storstadsregionerna skapa goda förutsättningar för tillväxt och nya arbetstillfällen samt att bryta den sociala segregationen och att verka för jämlika levnadsvillkor för storstädernas invånare. Storstadssatsningen understryker den bostadspolitiska målsättningen om trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar liksom boende- och byggelsemiljöns bidrag till jämlika och värdiga levnadsförhållanden som särskilt främjar en god uppväxt för barn och ungdomar. I landets tre storstadsregioner, Stockholm, Göteborg och Malmö, har lokala utvecklingsavtal träffats med totalt sju kommuner för lokalt utvecklingsarbete med att bryta segregationen i regionerna.

En kommitté med uppdrag att förbättra transportsituationen i Stockholmsregionen tillsattes i december 2000, den s.k. Stockholmsberedningen (dir. 2000:96). Kommittén skall bl.a. föreslå insatser för att uppnå förbättringar av transportsystemet som leder till att det skapas fler platser som är attraktiva för etablering av bostäder och arbetsplatser. Kommittén skall redovisa sina slutsatser senast den 31 december 2003.

Regeringen har instiftat ett råd för konsumentfrågor. Rådets huvuduppgift är att säkerställa konsumentperspektivet i all relevant verksamhet genom ett ökat samarbete och samordning mellan de myndigheter som arbetar med frågor som berör landets konsumenter. Behovet av att säkerställa konsumentskydd, konsumentinformation och konsumentinflytande aktualiseras av de avreglerade marknaderna tillsammans med krav om säkra produkter och en väl fungerande konkurrens. Bland de tolv myndigheter som nu ingår i rådet kan nämnas Boverket, Konkurrensverket, Konsumentverket,

Naturvårdsverket och Fastighetsmäklarnämnden.

En särskild delegation inrättades den 1 juli 1998 för att tillfälligt hantera frågor om stöd till kommuner med stora åtaganden på den lokala bostadsmarknaden. Delegationen finansieras inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Under 2001 träffade Bostadsdelegationen nya avtal med 6 kommuner. Den 31 juli 2002 avvecklades Bostadsdelegationen. Från den 1 augusti 2002 har ej avslutade ärenden och kvarvarande åtaganden överförts till den nya myndigheten Statens bostadsnämnd (se avsnitt 4.5.1.1 och 4.8.13).

Fastighetsskattens storlek och utformning har betydelse för boendekostnaderna. Fastighetsskattesatsen har fr.o.m. 2001 sänkts från 1,2 procent till 0,5 procent för hyreshusenheter (bostadsdelen). För småhusenheter har fastighetsskatten sänkts från 1,5 procent till 1,0 procent 2002, i syfte att motverka konsekvenserna av den snabba prisökningen som skett på småhus särskilt i storstads- och andra tillväxtregioner. Samtidigt har fribeloppet för förmögenhetsbeskattningen höjts från 1 miljon kronor till 1,5 miljoner kronor för ensamstående och från 1,5 miljoner kronor till 2,0 miljoner kronor för sambeskattade par från 2002. En begränsningsregel för fastighetsskatten, i syfte att begränsa skatten för hushåll med låga inkomster och som är bosatta i fastigheter med höga taxeringsvärden, har införts med verkan fr.o.m. 2001.

En kommitté med parlamentarisk sammansättning med uppgift att se över arvs-, gåvo- och fastighetsbeskattningen har tillsatts (Fi 2002:87). Enligt direktiven skall utredningen se över och utvärdera reglerna om fastighetsskatt på småhus, förmögenhetsskatt samt arvs- och gåvoskatt. Inom fastighetsbeskattningen skall kommittén pröva lösningar som kan innebära avsteg från nu gällande principer för fastighetsbeskattningen (för småhus).

Inom EU förhandlas ett förslag till direktiv om byggnaders energianvändning. Syftet med EG-direktivet är att främja en effektivare energianvändning i byggnader för att bidra till att nå Kyotomålen och samtidigt minska EU:s importberoende av energi (se vidare utgiftsområde 21 Energi, avsnitt 6.4.1).

Åtgärder som föranleds av propositionen om Vissa inomhusmiljöfrågor m.m. (prop. 2001/02:128) avser ytterst att skydda och främja människors hälsa.

Boverkets insatser inom andra politikområden består av beredning och administration av ärenden om bidrag till icke-statliga kulturlokaler samt allmänna samlingslokaler (utgiftsområde 17) men även handläggning av bidrag för att minska elanvändning (utgiftsområde 21). Vidare pågår ett omfattande arbete med att åstadkomma en fungerande inre marknad på byggområdet.

Boverket har även medverkat i regeringsuppdraget om bebyggelseinriktade åtgärder mot brott och otrygghet inom politikområdet Rättsväsendet (utgiftsområde 4). Slutsatserna i uppdraget är att brottsligheten och tryggheten kan påverkas genom planering och utformning av nya områden eller vid förändring och förvaltning av äldre områden.

Riksdagen har beslutat att nästa folk- och bostadsräkning skall göras registerbaserad (prop. 1995/96:90, bet. 1995/96:FiU6, rskr. 1995/96:117). Förfarandet kräver bl.a. uppbyggnad av ett register över lägenheter. Lantmäteriverket har i uppdrag att, tillsammans med Statistiska centralbyrån och Riksskatteverket, genomföra förberedelser för komplettering av de befintliga informationssystemen med lägenhetsuppgifter som bl.a. skall kunna användas för folkbokföring och statistikframställning (utgiftsområde 2).

Vidare skapar den information och de tjänster som produceras inom verksamhetsområde Lantmäteriverksamhet mervärden och effektivitetsvinster inom flera andra politikområden.

Svensk Arkivinformaton (SVAR) inom Riksarkivet, Lantmäteriverket, Länsstyrelsen i Västernorrlands län och Ånge kommun har under ett antal år i samverkan planerat för ett projekt benämnt Mediakonverteringscentrum. Projektet avser utveckling och uppbyggnad av en enhet inom SVAR som skall ha kompetens baserad på arkivkunskap och IT för att digitalisera och tillgängliggöra arkivmaterial. Under projekttiden avses en digitalisering komma till stånd av delar av Lantmäteriverkets förrättningsakter med tillhörande kartmaterial. Verksamheten avses bedrivas i Fränsta, Ånge kommun. Projektets kostnader har beräknats till ca 68 miljoner kronor. SVAR har under 2001 hos regeringen ansökt om bidrag till delfinansiering av projektet som i övrigt avses finansieras av Lantmäteriverket, Riksarkivet och Länsstyrelsen i Västernorrlands län. Regeringen beslutade i juni 2002 att bevilja bidrag till

projektet med 10 miljoner kronor och att kostnaden skall belasta utgiftsområde 19 Regional utveckling och utjämning.

Insatser inom utgiftsområde 18 påverkar även miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö som redovisas under utgiftsområde 20.

4.6 Resultatbedömning

4.6.1 Resultat

4.6.1.1 Verksamhetsområde Bostadsförsörjning

Räntebidrag

Budgetåret 2001 blev utgifterna för räntebidrag ca 74 miljoner kronor lägre än vad som hade anvisats på statsbudgeten. För innevarande budgetår beräknas utgifterna bli ca 32 miljoner kronor lägre än det anvisade beloppet.

De mest betydelsefulla faktorerna för det statsfinansiella utfallet på anslaget är räntenivån och byggvolymen. Den faktiska räntenivån blev lägre än den prognostiserade. Byggvolymen i sig påverkas av flera faktorer såsom t.ex. ränteläge, utvecklingen av hushållens disponibla inkomster och arbetslöshetens storlek. Utgifternas utveckling är således i hög grad beroende av den samhällsekonomiska utvecklingen i stort. Känslighetsanalyser visar att i nuvarande ärendestock medför en ökning av subventionsräntan med en procentenhet att utgifterna ökar med ca 5 miljoner kronor för 2002 och med ca 61 miljoner kronor för 2003.

Under 2001 påbörjades ca 19 000 lägenheter genom nybyggnation och ca 20 000 lägenheter med bidrag till större ombyggnad. Detta innebär att antalet påbörjade lägenheter i nyproduktion blev ca 2 000 lägre än vad som antogs i prognosen i budgetpropositionen för 2002. Antalet påbörjade lägenheter i samband med ombyggnad blev 2001 ca 7 000 färre än vad som antogs i prognosen i budgetpropositionen för 2002. Prognosen utgick från att aktiviteten skulle återgå till den nivå som gällde fram till början av 1990-talet, eftersom behoven av ombyggnad är stora. Enligt Boverkets bedömning beror det låga byggandet på kostnadsläget.

Utgifterna för räntebidrag beräknas öka till och med 2003 förutsatt att den nuvarande

räntenivån består. Därefter kommer utgifterna fortsätta att öka i takt med att nya bidragsärenden tillkommer.

Investeringsbidrag

Investeringsbidrag lämnas för anordnande av nya studentbostäder på eller i anslutning till orter där det finns universitet och högskola. Vid utgången av juli 2002 har bidrag beviljats för 11 500 studentbostäder. Ytterligare beslut om bidrag till ca 4 000 studentbostäder förväntas fattas med resterande anslag.

Regeringen har per den 31 juli 2002 beviljat bidrag om knappt 20 miljoner kronor för bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet. Bidragen berör nyproduktion av 576 lägenheter varav flertalet hyresbostäder.

Ett tillfälligt investeringsbidrag om 2,5 miljarder kronor för nybyggnad av hyresbostäder finns t.o.m. 2006. Investeringsbidraget lämnas för nybyggnad av bostäder som upplåts med hyresrätt i områden med bostadsbrist. Vid utgången av juni 2002 har bidrag beviljats för nyproduktion av 4 800 hyresbostäder. Hälften av bostäderna finns i allmännyttiga bostadsföretag. Drygt 60 procent av bostäderna finns i de tre storstadslänen. Den genomsnittliga lägenhetsarean i bostäderna som beviljats stöd är 67 kvadratmeter. Utfallet av stödet har hittills följt regeringens intentioner. Regeringen följer utfallet och överväger att korrigera bestämmelserna för bidragsgivningen för att ytterligare betona vikten av att stimulera en produktion av hyresrätter med produktionskostnader som leder till hyresnivåer som kan efterfrågas även av sådana grupper som har svårare att hävda sig på bostadsmarknaden.

Kreditgarantier

Målet för Statens bostadskreditnämnds (BKN) verksamhet är att främja bostadsförsörjningen och verka för en effektiv garantigivning för finansiering av bostadsbyggande genom att bedriva kreditgarantiverksamheten affärsmässigt inom regelsystemet.

Statliga kreditgarantier vid bostadsinvesteringar medför ökad kreditillgänglighet för låntagarna. Kreditinstitutens kostnader blir lägre då kravet på kapitaltäckning bortfaller för sådan utlåning som sker mot säkerhet i form av statlig kreditgaranti. Härigenom skapas förutsättningar för lägre kapitalkostnader för kredittagaren.

Verksamheten vid BKN präglades under 2001 av en fortsatt minskning av inkommande skadeärenden.

Avsättningen till garantiverksamheten uppgick till 1 000 miljoner kronor 2001. Utgifterna uppgick till 29 miljoner kronor. Överskottet har tillförts garantireserven i enlighet med tidigare bedömning. Utgiftsförändringen för 2001 förklaras av fortsatt färre aktualiserade skador inom verksamhetsgrenen Äldre garantier. Det minskade skadeutfallet beror främst på en fortsatt låg räntenivå. Garantistocken uppgick vid utgången av juni 2002 till 13 525 miljoner kronor. Nyttillskottet av garantier till stocken har fortsatt att minska. Knappt 73 procent av garantistocken avser verksamhetsgrenen Äldre garantier.

De ersatta skadorna inom verksamhetsgrenen Äldre garantier under 2001 avsåg ett totalt ersatt belopp om 261 miljoner kronor, vilket motsvarar 56 procent av ersatt belopp för 2000. Av de ersatta skadeärendena inom verksamhetsgrenen Äldre garantier under 2001 står bostadsrätter för 75 procent av det garanterade beloppet, hyresrätter för 24 procent och egnahem för 2 procent.

Akkumulerade ersättningar i garanti- verksamheten inom verksamhetsgrenen Äldre garantier uppgick t.o.m. 2001 till 8 496 miljoner kronor. Äldre garantier finansieras genom avgifter och anslag. Avgiftens storlek bestäms sedan den 1 februari 2002 av BKN i enlighet med riksdagens beslut (bet. 1996/97:FiU1, s. 228-231).

För Nya garantier har ingen ersättning för skador lämnats under 2001. Akkumulerat t.o.m. utgången av budgetåret 2001 har ersättning lämnats med 485 000 kronor. Nya garantier finansieras genom avgifter. Avgiftens storlek bestäms sedan den 1 februari 2002 av BKN i enlighet med riksdagens beslut (bet. 1996/97:FiU1, s. 228-231).

Inom verksamhetsgrenen Kreditgaranti för avlösen av kommunala borgensåtaganden lämnades garantier för 13 bostadsrättsföreningar under 2001. Infrianden och administration för sådana garantier finansieras med medel från anslaget 91:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* under utgiftsområde 25. Garantistocken inom verksamhetsgrenen uppgick vid halvårsskiftet 2002 till 525 miljoner kronor. BKN bedömer reservationsbehovet för dessa garantier till 126 miljoner kronor.

Riksdagen har bemyndigat regeringen att låta BKN ställa ut kreditgarantier i samband med obeståndshantering inom en ram av totalt 500 miljoner kronor så att en ny långivare kan lämna lika stora bottenlån som den tidigare långivaren (prop. 2001/02:100, bet. 2001/02:F:U21, rskr. 2001/02:326).

Länsstyrelsernas arbete med bostadsadministration
Länsstyrelsernas arbete med bostadsadministrationen omfattar främst att ta ställning till ansökningar om bostadsstöd. Under året minskade antalet beslut i bidragsärenden något.

Regeringen bedömer att länsstyrelserna överlag sköter arbetet med bidragsadministration på ett effektivt sätt. Länsstyrelserna spelar även en viktig roll regionalt när det gäller bostadsförsörjningen, genom att utgöra ett stöd för kommunerna och genom att initiera och delta i olika projekt och nätverk. Det årligen återkommande arbetet med återkoppling av resultaten från Boverkets bostadsmarknadsenkät utgör ett centralt moment.

Länsstyrelserna fattade under 2001 beslut om räntebidrag för nyproduktion av 14 500 lägenheter samt för ombyggnad av drygt 22 900 lägenheter. Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter beviljades för 4 300 lägenheter till ett totalt belopp om ca 154 miljoner kronor.

Under 2001 fattade även länsstyrelserna de första besluten om investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder. Bidrag beviljades till drygt 1 600 lägenheter i hela riket. Den totala beviljade bidragssumman uppgick till 165 miljoner kronor. I genomsnitt beviljades 102 000 kronor per nybyggd lägenhet. Den genomsnittliga produktionskostnaden per kvadratmeter lägenhetsarea var drygt 15 000 kronor. Månadshyran beräknas i genomsnitt uppgå till 1 060 kronor per kvadratmeter och år i dessa lägenheter.

I syfte att underlätta en god bostadsförsörjning har Boverket i nära samarbete med Svenska Kommunförbundet fört en dialog med omkring 50 kommuner från Skåne till Norrbotten om möjligheten att upprätthålla en god planberedskap samt förmedlat kunskap om hur PBL kan bidra till en förenklad och rationell planprocess. Slutrapport lämnades i mars 2002.

På uppdrag av regeringen har Boverket tillsammans med Länsstyrelsen i Skåne län och Region Skåne genomfört en studie av

bostadsmarknaden och bostadsförsörjningen i Skåne samt dess betydelse för den regionala utvecklingen.

4.6.1.2 Verksamhetsområde Samhällsplanering och bebyggelseutveckling

Förutsättningarna för att uppnå en hållbar utveckling bestäms i hög grad av samhällsplaneringen och hur bebyggelsen utformas. De initiativ som tagits syftar till att främja en utveckling av bebyggelsen som beaktar alla aspekter av hållbar utveckling. Särskild vikt har under senare år lagts vid den ekologiska dimensionen av en sådan utveckling.

Nationalkommittén för Agenda 21 och Habitat har fortsatt arbetet med att föra ut och diskutera resultaten från dels uppföljningen av FN:s extra möte med uppföljning av Habitatagendan, som ägde rum 2001 i New York, dels expertmötet "World Urban Forum" som arrangerades av UN-Habitat i april 2002. Kommitténs slutsatser och förslag som berör boende, bebyggelse och stadsutveckling kommer att redovisas till regeringen den 31 januari 2003.

Boverket arrangerade under året ett nationellt arbetsseminarium om uppföljningen av miljö-kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Syftet var att myndigheter och organisationer med ansvar inom området skulle få tillfälle att diskutera samordningsbehov och avgränsningar med varandra.

I syfte att redovisa hur man utifrån en helhetssyn kan utveckla attraktiva och hållbara städer med ett hållbart transportsystem har Boverket under året arbetat med att färdigställa en bok "Stadsplanera – i stället för trafikplanera och bebyggelseplanera" som handlar om stadsmiljö och trafik.

Boverket, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande och Nationalkommittén för Agenda 21 och Habitat har startat ett samarbetsprojekt – "Kunskapsöversikt för en hållbar bebyggelseutveckling, teori, politik och praktik" i syfte att projektets resultat bl.a. skall utgöra underlag för slutbetänkandet från Nationalkommittén för Agenda 21 och Habitat, bidra till Boverkets strategiska arbete kring fysisk samhällsplanering samt bidra till fortsatt forskning och metodutveckling.

Boverket upprätthåller ett s.k. ESDP-sekretariat tillsammans med Verket för närings-

livsutveckling. Under året har sekretariatet fört en dialog med olika aktörer om regional utvecklingsplanering utifrån de nya planeringsförutsättningar som EU:s olika initiativ inom området gett upphov till.

Regeringsuppdraget att utreda effekterna på natur- och kulturmiljön m.m. av den fortsatta utbyggnaden av mobiltelenätet redovisades till regeringen den 11 maj 2001. Boverket redovisar härvidlag inte några förslag till åtgärder från regeringens sida men betonar vikten av att påverkan på natur- och kulturvärden kan begränsas.

Boverket har redovisat hur översvämningsfrågor hanteras i kommunernas översiktsplanering mot bakgrund av översvämningarna i Sverige 2000 samt i vilken omfattning vissa byggnader skadades. Regeringen har överlämnat Boverkets redovisning till den parlamentariska kommitté som har att se över plan- och bygglagstiftningen.

I juni 2001 slutredovisade Boverket ett regeringsuppdrag som gällde förutsättningarna för att förbättra handikapporganisationernas möjlighet till insyn och samråd i plan- och byggärenden. Samtidigt redovisade verket överväganden kring former och metoder för att utveckla lokala tillgänglighetsprogram som omfattar både bebyggelse och trafik.

Enligt Boverket är intresset för tillgänglighetsfrågan starkt i många kommuner. Boverket sprider information om lagstiftningen och bra sätt att skapa ökad tillgänglighet och användbarhet. Verket anordnade hösten 2001 en välbesökt konferens om frågan på Bomässan BO 01.

Under våren 2002 har verket genomfört konferensserien "Stadsplanera – i stället för trafikplanera och bebyggelseplanera". Även här ges tillgänglighets- och användbarhetsfrågorna stor uppmärksamhet.

Statens geotekniska institut har medverkat till att räddningstjänsten i de områden som drabbades av det höga vattenståndet och vattenflödet i början av 2001 har hanterat situationen korrekt i akuta skeden och därmed undanröjt hot om allvarliga risker för ras och skred.

Det mål som gällt för Statens va-nämnd är att verka för att handläggningstiden under budgetåret 2001 minskar så att 65 procent av målen avgörs inom 10 månader och resterande del inom 16 månader. Regeringen bedömer att

Statens va-nämnd i allt väsentligt uppfyllt målen för verksamheten och även i övrigt bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt.

4.6.1.3 Verksamhetsområde Kvalitet i byggande och förvaltning

Boverket har inom verksamhetsområdet bidragit med bl.a. följande:

- redovisat lämpliga nyckeltal för energianvändning i byggnader samt utrett och redovisat hur hushållning med resurserna tappvatten och energi för tappvarmvatten kan nås genom förbrukningsmätning samt genom styrning av vattentemperaturen mot bakgrund av riskerna för infektionssjukdomen legionella,
- deltagit i arbetet med att utarbeta och införliva europeiska standarder på byggområdet samt i flera myndighetsgrupper inom EU,
- påbörjat arbetet med miljö- och andra kvalitetsaspekter,
- genomfört en försöksverksamhet med deklaration av bostäder, skolor och förskolor samt ett uppdrag om tillgänglighet i den publika miljön, insyn och samråd för handikapporganisationer samt lokala åtgärdsprogram för tillgänglighet samt
- inventerat kommunernas och länsstyrelsernas resurser för tillsyn och kontroll inom byggnadsväsendet.

Vad gäller fonden för fukt- och mögelskador har antalet nya ärenden under 2001 minskat jämfört med 2000. Under 2001 har 407 slutliga beslut fattats som innebär åtaganden mot husägarna om 27,9 miljoner kronor för att åtgärda fukt- och mögelskador i egnahem. Under samma år har 26 miljoner kronor betalats ut. Under 2000 fattades 419 slutliga beslut som innebär åtaganden mot husägarna om 27,5 miljoner kronor och 19 miljoner kronor betalats ut. Husägare som får bidrag skall som självrisk stå för en del av reparationskostnaden.

Avdelningen för Byggnadsteknik vid Kungl. Tekniska Högskolan har på uppdrag av fonden analyserat och redovisat slutsatser och erfarenheter av bidragsverksamheten. Uppdraget redovisas i skriften Skador i Småhus – Gamla beprövade misstag?, Erfarenheter från Småhusskadenämnden. På fondens hemsida finns bl.a. skriften och en redovisning av svaga punkter i småhus.

Under 2001 betalades totalt 10 miljoner kronor ut i bidrag till kostnader för åtgärder för att avhjälpa radon i egnahem. Detta kan jämföras med 2000 då totalt 5 miljoner kronor betalades ut. Beviljade men ännu ej utbetalade bidrag uppgick den 31 december 2001 till 1 miljon kronor.

4.6.1.4 Verksamhetsområde Lantmäteri- och Lantmäteriverksamhet

Ett av de prioriterade målen för Lantmäteriverket är att fastighetsbildningsverksamheten skall utvecklas och effektiviseras för att uppnå kortare handläggningstider och lägre kostnader för de vanligaste lantmäteriförrättningarna. Med utgångspunkt från 1996 skulle handläggningstiderna ha sänkts 30 procent och kostnaderna 20 procent till utgången av 2001.

Genom bl.a. en fortsatt utveckling av den nya handläggningsordningen, inkluderande en ny arbetsprocess och ett tekniskt handläggningssystem, som började införas i slutet av 1990-talet har kostnaderna enligt Lantmäteriverket sänkts med mellan 10 och 15 procent. Handläggningstiderna har på motsvarande sätt minskat i storleksordningen 5 till 10 procent. Full rationaliseringseffekt av den nya handläggningsordningen har emellertid ännu inte uppnåtts.

Från verksamhetsgrenen landskaps- och fastighetsinformation kan bl.a. konstateras att målen för produktionen av landskapsinformation enligt den nioåriga planen i huvudsak kommer att kunna uppfyllas. Sammanfattningsvis innebär detta att databaser, dock med visst kompletteringsbehov, med grundläggande landskapsinformation kommer att finnas tillgängliga i en första version vid utgången av 2003.

Lantmäteriverket har utvecklat nya internet-tjänster inom området. Avancerad digital information kan därigenom erbjudas användarna med god tillgänglighet på ett enkelt sätt. Antalet användare, vad gäller såväl fastighets- som geografisk information ökar, vilket är i linje med målsättningen att informationen skall tillgodose angelägna samhällsbehov. Målet för hur stor andel av produktionen av landskapsinformation som skall upphandlas i konkurrens har inte till fullo uppnåtts under 2001 (utfall 19 procent mot målsättningen lägst 20-25 procent).

De ekonomiska och verksamhetsmässiga problem som lantmäteriverksamheten kännetecknades av de första åren efter det att den nya organisationen trädde i kraft den 1 januari 1996, har genom fortsatt effektiviserings- och rationaliseringsarbete förbytt till totalt sett ekonomisk balans i verksamheten. Under 2001 redovisar Lantmäteriverket en tillfredsställande ekonomisk utveckling.

Underskottet i den avgiftsfinansierade verksamheten eliminerades under 2001 och förbyttes till ett överskott, vilket innebär att den balanserade kapitalförändringen är positiv. Den samlade avgiftsfinansierade verksamheten kännetecknas emellertid fortfarande av obalanser genom stora över- respektive underskott inom olika resultatområden.

Det statliga lantmäteriet bedriver verksamhet inom samverkansområdet Områdesvis samordning, samverkan och information som beskrivs under utgiftsområdet 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet. Under året har upprättandet av en ny moderniserad krigs- tryckningsorganisation påbörjats och en regional funktionsövning med inriktning på stöd till samhället vid svåra påfrestningar har genomförts. Omfattande samverkan har skett med övriga totalförsvarsmyndigheter. Sammantaget bedömer regeringen att det statliga lantmäteriet på ett godtagbart sätt löst totalförsvarens uppgiften.

Det statliga lantmäteriets verksamhet är föremål för en översyn avseende bl.a. syftet med och omfattningen av verksamheten, organisationen samt finansierings- och avgiftssystemen. En särskild utredare har tillkallats (dir. 2002:86) för översynen. Utredningens resultat skall presenteras senast den 1 september 2003. Flertalet av de frågor som riksdagen behandlat med anledning av Riksdagens revisorers förslag i rapporten Det nya Lantmäteriet har inarbetats i utredningsdirektiven (bet. 2001/02:BoU7, 2001/02:RR10, rskr. 2001/02:156).

4.6.2 Analys och slutsatser

Bostadsförsörjning

Bostadsmarknadsläget

I bostadsbeståndet finns drygt 4,3 miljoner permanenta bostäder. Uppgiften baseras på en uppräkning av Folk- och bostadsräkningen 1990

med senare års bostadsproduktion. Antalet motsvarar ca 480 bostäder per tusen invånare.

Sverige har ett relativt ungt bostadsbestånd och endast några procent av bostäderna saknar modern utrustningsstandard. Under det senaste decenniet har dock underhållet legat på en något lägre nivå än som är motiverat av tekniska och åldersskäl, varför en växande del av beståndet är moget för underhåll.

Även bostadsbyggandet har varit mycket lågt under flera år. Under 1993–1999 uppgick antalet påbörjade lägenheter enligt SCB till i genomsnitt drygt 12 000 lägenheter årligen. Bostadsbyggandet har ökat successivt sedan dess men volymerna är fortfarande begränsade. Under 2000 påbörjades ca 16 700 lägenheter och under 2001 påbörjades ca 19 000 lägenheter, varav ca en tredjedel i småhus. Den resterande delen av nyproduktionen består främst av bostadsrätter och hyresbostäder. Ungefär hälften av de ca 6 000 hyresrätterna är specialbostäder (studentbostäder, äldreboende, gruppboende, osv.). Ombildningar från hyresrätt till bostadsrätt gör att tillgången på hyresrätter i främst Stockholmsregionen minskar även totalt sett.

Bostadsmarknadsläget varierar dock stort mellan olika regioner i landet. Resultaten från Boverkets bostadsmarknadsenkät 2002 visar på en ökad bostadsefterfrågan inte bara i storstadsregionerna. Hälften av alla kommuner med bostadsbrist ligger utanför storstadsområdena. I synnerhet i regionerna som angränsar till storstadsområdena ökar antalet kommuner med brist på bostäder. Allt fler kommuner rapporterar om bostadsbrist; i 77 kommuner råder det bostadsbrist jämfört med 61 för ett år sedan och bara 45 året dessförinnan. Ytterligare 39 kommuner har redovisat bostadsbrist i centralorten eller i innerstaden medan de i övrigt i stort sett har balans på bostadsmarknaden. Sammanlagt råder det således bostadsbrist i 116 kommuner. I likhet med föregående år är bostadsbristen störst i Stockholms län. Vissa grupper har svårare än andra att hävda sig på bostadsmarknader med brist på bostäder. Boverkets bostadsmarknadsenkät visar att för ungdomar och studenter är det särskilt svårt att hävda sig på bostadsmarknaden och att svårigheterna har ökat för dem sedan undersökningen förra året.

Mer än hälften av befolkningen bor i de kommuner som har bostadsbrist. Förändringen är mycket stor jämfört med för några år sedan, 1994 var det bara 30 procent av befolkningen

som bodde i kommuner med bostadsbrist. Under 2002 och 2003 prognostiserar Boverket en nybyggnation om 21 000 respektive 21 800 lägenheter i landet. Sammantaget kan konstateras att regeringens insatser för att stimulera bostadsbyggandet har medfört en ökad byggvolym de senaste åren men att den inte nått upp till de nivåer som krävs för att möta bostadsefterfrågan i tillväxtregionerna.

I närmare hälften av landets kommuner är situationen den omvända med ett överskott av bostäder. Antalet outhyrda lägenheter har dock minskat de senaste åren genom bl.a. rivningar och försäljning. Enligt SCB stod i mars 1998 drygt 73 000 lägenheter tomma, varav 62 200 lägenheter var lediga för omedelbar uthyrning. Detta är det största antalet outhyrda lägenheter som har noterats. Därefter har antalet lediga lägenheter minskat för varje år och i mars 2002 stod sammanlagt ca 36 700 lägenheter tomma i allmännyttiga och privatägda fastigheter. Av dessa var ungefär 29 400 lägenheter lediga för omedelbar uthyrning. Merparten av de lediga lägenheterna finns i kommuner med färre än 75 000 invånare.

Bostadsdelegationens insatser för att stödja kommunernas arbete med omstrukturering av kommunala bostadsföretag har bidragit till att minska obalanserna på bostadsmarknaden på orter med vikande befolkningsunderlag. Den nya myndigheten Statens bostadsnämnd övertog delegationens uppgift att stödja kommunerna i denna omställning från och med den 1 augusti 2002.

De regionala skillnaderna på bostadsmarknaden är betydande och förväntas bestå.

Boendekostnader

Hushållens utgifter för boendet ökade kraftigt i början av 1990-talet. Bostadskonsumtion som andel av disponibel inkomst har också ökat och uppgick 1999 enligt nationalräkenskaperna till i genomsnitt 29,9 procent. År 1990 var motsvarande andel 24,7 procent.

Enligt nationalräkenskaperna har utgifterna för bostadskonsumtionen som andel av den disponibla inkomsten sjunkit till 28,3 procent 2001. Detta är en liten minskning från 2000 (28,7 procent).

Enligt SCB:s bostads- och hyresundersökning (BHU) är dock hushållens bostadsutgifter lägre än så. År 2000 betalade ett genomsnittligt hushåll ca 26 procent av sin

disponibla inkomst för att bo i en hyreslägenhet. Hushåll som bor i bostadsrätt betalar, enligt undersökningen, i genomsnitt 21 procent av sin disponibla inkomst för sitt boende; motsvarande siffra för hushåll som bor med äganderätt är 20 procent.

Olika metoder för att mäta boendets kostnader ger således olika resultat, vilket delvis förklaras av olika definitioner. Nationalräkenskaperna mäter egentligen värdet av bostadskonsumtionen och antar i princip att värdet av att bo i bostadsrätt respektive egnahem kan bedömas med utgångspunkt från hyrorna i hyresrätten. I bostads- och hyresundersökningarna mäter SCB däremot de faktiska boendeutgifterna.

Oavsett vilken metod som används har dock bostadsutgifternas genomsnittliga andel av hushållens disponibla inkomster minskat flera år i rad.

Regeringen har målsättningen att boendeutgifterna, som andel av disponibel inkomst, skall minska. Viktiga insatser för denna målsättning har bl.a. varit de riktade bidragen som främjat byggande av bostäder med boendekostnader som kan efterfrågas av ungdomar och bredare hushållsgrupper. Byggkostnadsforum, som är tillfälligt inrättat inom Boverket, har i ett antal uppmärksammade fall pekat på att det går att bygga billiga hyresbostäder utan att sänka standarden.

Sänkningen av fastighetsskatten har också bidragit till att hålla nere kostnadsökningarna för boendet. För hushåll i egna hem har kostnadsökningarna dessutom stävjats genom införande av spärregel för fastighetsskatten tillsammans med höjda nivåer för förmögenhetsskatt.

Samhällsplanering och bebyggelseutveckling

Villkoren för den fysiska planeringen och byggandet har förändrats i väsentliga avseenden under senare år. I många kommuner ökar befolkningen med stora krav på bostadsbyggande och infrastruktur som följd. I andra delar av landet är utvecklingen den motsatta.

Samtidigt sker en vitalisering av arbetet med utvecklingsfrågor på regional och lokal nivå. Insikten om betydelsen av att samverka över sektorsgränser och större geografiska områden ökar. Kraven på medborgarinflytande ökar samtidigt som önskemål om att effektivisera plan-

processen gör sig gällande. Sveriges medlemskap i EU innebär också på många sätt förändringar, bl.a. genom att olika initiativ, rekommendationer och direktiv skall genomföras i den lagstiftning som styr den fysiska planeringen och byggandet.

Sammantaget har de nya förutsättningarna och de ökade kraven på plan- och bygglagstiftningen lett till den av regeringen beslutade översynen av lagstiftningen.

Den fysiska planeringen, byggandet och förvaltningen betraktas i dag som en del i den samlade politiken för hållbar utveckling. Den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling har till stor del fångats upp i arbetet med de 15 miljö kvalitetsmålen. De insatser som pågår med inriktning på hållbarhet i den fysiska planeringen kan därmed förtydligas. Genom att systematiskt arbeta med miljömål med hjälp av en bred uppsättning av verktyg, metoder och processer kan planeringens former förnyas.

Utvecklingen inom den fysiska planeringen innebär också att miljö- och hushållningsaspekter kommer in i ett tidigare skede av planeringsprocessen, vilket medverkar till att beslutsunderlaget blir bättre samtidigt som effektiviteten i processen kan upprätthållas.

Med genomförandet av EG-direktivet om miljöbedömningar av vissa planer och program kommer miljöpåverkan av bl.a. kommunernas fysiska planer att redovisas tydligare och mer utförligt än hittills.

Regeringens samlade bedömning är att de statliga insatserna inom samhällsplaneringen bidragit till att främja utvecklingen av metoder och processer inom området som syftar till hållbar utveckling.

Kvalitet i byggande och förvaltning

Brister i kvalitet och utförande av det byggda samt frågan om bostadsbrist har präglat debatten under 2001. I en rad uppmärksammade fall i dagspressen görs gällande att byggbranschen saknar fungerande kvalitetssäkring och konkurrens. Med anledning härav tillsatte regeringen en byggkommission under året.

Det är viktigt att även Boverket intensifierar sina insatser på detta område genom sin föreskriftsrätt och bidrar med en effektivare tillämpning av gällande lagstiftning. Strävandena att höja kompetensen och kunskapsnivån inom byggsektorn är en annan angelägen insats inte

minst mot bakgrund av de stora investeringar som görs i sektorn och med tanke på hur dessa investeringar dels påverkar människors hälsa och ekonomi, dels byggnadernas livslängd.

Boverkets verksamhet har påverkats av det angelägna arbetet att åstadkomma en fungerande inre marknad på byggområdet vad gäller bl.a. byggprodukter, hissar och linbanor. Ytterligare förhållanden som måste betonas och som påverkar Boverkets arbete är följande: inriktning mot en ekologiskt hållbar utveckling samt miljömålsarbetet.

Regeringen bedömer att de statliga insatserna har varit betydelsefulla för att nå uppsatta målen.

Lantmäteri verksamhet

Regeringen bedömer att de mål som lagts fast för lantmäteri verksamheten i huvudsak har uppnåtts och att verksamheten har bedrivits i enlighet med de av regeringen fastslagna riktlinjerna.

Regeringen överväger en revidering av de mål som gällt för fastighetsbildningsverksamheten. Den nya handläggningsordningen som började införas i slutet av 1990-talet har förändrats över tiden och vissa av de mål och riktlinjer som sattes upp då är inte längre aktuella.

År 2003 är sista året för den nioåriga planen för produktion av geografisk information som regeringen beslutat om. I och med detta har en övergång från analog till digital teknik genomförts för såväl geografisk information som fastighetsinformation. Detta utvecklings- och uppbyggnadsarbete måste nu avlösas av ytterligare insatser för förvaltning och utveckling av aktuella databaser.

4.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket (RRV) har inte haft några invändningar mot årsredovisningarna för Statens bostadsnämnd, Lantmäteri verket, Statens geotekniska institut och Statens vavnämnd.

RRV har haft en invändning mot en upptagen post i balansräkningen angående tilläggs lån i samband med granskningen av Boverkets årsredovisning. Boverket har efter dialog med RRV ändrat redovisningsprincip. RRV bedömer

i övrigt att årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande.

Ekonomistyrningsverket (ESV) genomför på regeringens uppdrag årliga ekonomiadministrativa värderingar (EA-värderingar) av alla statliga myndigheter och försäkringskassor. I EA-värderingen avseende 2001 fick Boverket, Statens bostadskreditnämnd och Lantmäteriverket betyget fullt tillfredsställande (AA). Statens geotekniska institut fick betyget tillfredsställande (BA). Statens VA-nämnd undantas från EA-värderingen på grund av liten omsättning.

4.8 Budgetförslag

4.8.1 31:1 Boverket

Tabell 4.2 Anslagsutveckling för 31:1 Boverket

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2001	Utfall	136 424		4 221
2002	Anslag	139 086	Utgifts-prognos	137 193
2003	Förslag	144 704		
2004	Beräknat	144 876 ¹		

¹ Motsvarar 141 705 tkr i 2003 års prisnivå.

Boverket är en central förvaltningsmyndighet för frågor om byggd miljö, hushållning med mark och vatten, den fysiska miljön i övrigt, fysisk planering, byggande och boende. Verket svarar också för den centrala administrationen av statligt bostadsstöd i form av bidrag för finansiering av bostäder.

Utöver Boverkets förvaltningskostnader belastas anslaget med 3,2 miljoner kronor för internationellt arbete inom boende-, samhällsplanerings- och byggområdet.

Regeringens överväganden

Stiftelsen Byggdok, vars uppgift är att göra resultaten från forskningen om bebyggelse och samhällsplanering tillgängliga via databaser, har delvis finansierats av Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Regeringen anser att ansvaret för ett fortsatt statligt stöd till stiftelsen Byggdok bör flyttas till Boverket. Av detta skäl föreslår regeringen att 3 miljoner kronor överförs till Boverket för 2003 för stöd till stiftelsen Byggdok från utgiftsområde 20 anslag 26:2 *Forskningsrådet för*

miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning. Anslaget tillförs även 250 000 kronor permanent avseende bidrag till standardisering, forskning och utveckling inom experimentell teknik m.m. Myndigheten har tidigare disponerat medel för denna verksamhet inom utgiftsområde 24 under anslag 38:12 *Bidrag till standardisering och FoU inom experimentell teknik m.m.*

Regeringen beräknar vidare att en permanent överföring av medel görs med 230 000 kronor avseende kostnader för VASAB-samarbetet (Vision and Strategies around the Baltic Sea). Medlen överförs från anslag 31:1 *Boverket* till anslag 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling. Därutöver har anslagsnivån justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1.

Regeringen föreslår att 144 704 000 kronor anvisas anslag 31:1 *Boverket* under 2003. För 2004 beräknas anslaget till 144 876 000 kronor. Anslaget har för perioden 2003-2004 beräknats fördelas enligt följande:

Tabell 4.3 Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:1 Boverket

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	139 086	139 086
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	3 597	6 790
Beslut	-999	-1 021
Överföring till/från andra anslag	3 020	21
Förslag/beräknat anslag	144 704	144 876

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga komponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning

4.8.2 31:2 Räntebidrag m.m.

Tabell 4.4 Anslagsutveckling för 31:2 Räntebidrag m.m.

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2001	Utfall	1 688 655		299 961
2002	Anslag	1 460 000	Utgifts-prognos	1 428 000
2003	Förslag	1 472 000		
2004	Beräknat	1 766 000		

De utgifter som belastar anslaget avser statliga räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostäder. Boverket administrerar i dag ett periodiskt stöd i

form av räntebidrag enligt förordningen (1992:986) om statlig bostadsbyggnadssubvention, 1993 års system. Anslaget disponeras även för bidrag till förvaltningsförluster, s.k. § 33-ersättning, till kommuner.

Regeringens förslag för 2003 samt de beräknade utgifterna för 2004 baseras på ett antagande om att subventionsräntan i genomsnitt blir 5,62 procent under första halvåret 2003 samt 5,82 procent under det andra halvåret 2003. För 2004 antas subventionsräntan i genomsnitt bli 5,5 procent respektive år. Den s.k. bopremien, som uttrycker marknadens bedömning av risken med att placera i bostadsobligationer i förhållande till att placera i statsobligationer, antas i genomsnitt vara 0,5 procent under hela perioden.

Regeringens förslag baseras vidare på en förväntad bostadsproduktion enligt tabell 4.5 nedan.

Tabell 4.5 Antaganden om byggvolym

Antal påbörjade lägenheter

År	Nybyggnad ¹	Ombyggnad
2002	21 000	20 000
2003	21 800	22 000
2004	23 300	24 000

¹ varav 30 procent är egna hem

Känslighetsanalyser visar att om räntan ökar med en procentenhet utöver gällande antaganden beräknas utgifterna för räntebidrag öka med ca 5 miljoner kronor under innevarande år, ca 61 miljoner kronor 2003 och ca 135 miljoner 2004.

Den ungefärliga fördelningen av utgifterna för räntebidrag på upplåtelseformer framgår av tabell 4.6 nedan.

Tabell 4.6 Beräknade utbetalningar av räntebidrag

Miljarder kronor (löpande priser)

Ändamål	2002	2003
Nyproduktion		
Hysesrätt	0,7	0,5
Bostadsrätt	0,2	0,4
Äganderätt	0,01	0,0
Summa	0,9	0,9
Ombyggnad		
Hysesrätt	0,5	0,4
Bostadsrätt	0,1	0,2
Äganderätt	0,0	0,0
Summa	0,6	0,6
TOTALT	1,5	1,5

Regeringens överväganden

Antalet ärenden om räntebidrag enligt 1993 års system kommer att öka i takt med att nya bidragsärenden tillkommer. Av de totala utgifterna för räntebidrag beräknas ca 20 miljoner kronor per år utbetalas för bidrag till s.k. § 33-ersättning till kommuner.

Regeringen föreslår att 1 472 000 000 kronor anvisas under anslag 31:2 *Räntebidrag mm* under 2003 samt att anslaget beräknas till 1 766 000 000 kronor 2004.

Anslaget har för perioden 2003-2004 beräknats enligt följande:

Tabell 4.7 Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:2 Räntebidrag m.m.

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	1 460 000	1 460 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	-	-
Övriga makroekonomiska förutsättningar	11 000	11 000
Volymer	-26 000	-53 000
Överföring till/från andra anslag	-	-
Övrigt	27 000	348 000
Förslag/beräknat anslag	1 472 000	1 766 000

4.8.3 31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader

Tabell 4.8 Anslagsutveckling för 31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2001	10 866	6 650	
2002	12 984 ¹		13 506
2003	Förslag	14 064	
2004	Beräknat	14 376 ²	

¹ Inklusive en minskning med 700 tkr på tilläggsbudget i samband budgetproposition 2003

² Motsvarar 14 064 tkr i 2003 års prisnivå.

Statens bostadskreditnämnd (BKN) utfärdar kreditgarantier för lån till bostadsinvesteringar affärsmässigt inom ramen för de fastlagda bostadspolitiska målen. Anslaget får användas för

de förvaltningskostnader som är hänförliga till verksamhetsgrenen Äldre garantier.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 14 064 000 kronor anvisas under anslag 31:3 *Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader* under 2003 samt att anslaget beräknas till 14 376 000 kronor 2004. Därutöver har anslagsnivån justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1.

Anslaget har för perioden 2003-2004 beräknats enligt följande:

Tabell 4.9 Härlledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	13 684	13 684
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	479	793
Beslut	-99	-101
Överföring till/från andra anslag	-	-
Övrigt	-	-
Förslag/beräknat anslag	14 064	14 376

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.8.4 31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet

Tabell 4.10. Anslagsutveckling för 31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Utgifts- prognos	Övrigt
2001	Utfall	1000 000	Anslags- sparande	0
2002	Anslag	200 000	197 400	
2003	Förslag	200 000		
2004	Beräknat	200 000		

Garantiverksamheten är indelad i sex verksamhetsgrenar: Äldre garantier, Nya garantier, Kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden, Kreditgarantier för kommunala bostadsföretag, Kreditgarantier för lån till ko-

operativa hyresrättsföreningar samt Kreditgarantier för vissa kommunala åtaganden för boendet.

Med Äldre garantier avses garantier utfärdade t.o.m. 1996 samt omfördelningsgarantier. Med Nya garantier avses i princip garantier utfärdade fr.o.m. 1997 som inte avser omfördelningsgarantier. Kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden utfärdades fr.o.m. 1999. Anslaget får användas för att täcka förluster till följd av statliga garantier för ny- och ombyggnad av bostäder inom verksamhetsgrenen Äldre garantier. Med kreditgarantier för kommunala bostadsföretag avses sådana kreditgarantier som lämnats med stöd av 3 § 2 förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet, verksamhetsgrenen tillkom 2002. Med Kreditgarantier för lån till kooperativa hyresrättsföreningar avses sådana kreditgarantier som lämnats med stöd av förordningen (2002:670) om statliga kreditgarantier för bostäder, verksamhetsgrenen tillkom 2002. Med Kreditgarantier för vissa kommunala åtaganden för boendet avses sådana kreditgarantier som lämnats med stöd av 4 § i den upphävda förordningen (1998:666) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet eller 3 § 1 förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet, verksamhetsgrenen tillkom 2002.

Finansieringen av verksamhetsgrenen Nya garantier sker helt utanför statsbudgeten fr.o.m. 1998. Detta resultatområde finansieras genom avgifter som skall täcka både garantiverksamheten och förvaltningskostnaderna. I tabellerna nedan redovisas budget för verksamhetsgrenarna Förvaltning och Garantiverksamhet, Äldre garantier, Nya garantier, Kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden, Kreditgarantier för kommunala bostadsföretag, Kreditgarantier för lån till kooperativa hyresrättsföreningar samt Kreditgarantier för vissa kommunala åtaganden för boendet.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.11 Offentligrättslig verksamhet – Verksamhetsgren Äldre Garantier

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2001		1 064 477	354 003	710 475
Prognos 2002		280 800	146 520	134 280
Budget 2003		260 000	570 000	- 310 000

Tabell 4.12 Offentligrättslig verksamhet – Verksamhetsgren Nya Garantier

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2001		19 277	2 310	16 967
Prognos 2002		17 700	3 520	14 180
Budget 2003		21 500	9 500	12 000

Tabell 4.13 Offentligrättslig verksamhet – Verksamhetsgren Kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2001		53 488	3 488	50 000
Prognos 2002		0	0	0
Budget 2003		0	0	0

Tabell 4.14 Offentligrättslig verksamhet – Verksamhetsgren Kreditgarantier för lån till kommunala bostadsföretag

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2001		0	0	0
Prognos 2002		0	0	0
Budget 2003		250	0	250

Tabell 4.15 Offentligrättslig verksamhet – Verksamhetsgren Kreditgarantier för lån till kooperativa hyresrättsföreningar

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2001		0	0	0
Prognos 2002		0	0	0
Budget 2003		250	0	250

Tabell 4.16 Offentligrättslig verksamhet – Verksamhetsgren Kreditgarantier för vissa kommunala åtaganden för boendet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2001		0	0	0
Prognos 2002		0	0	0
Budget 2003		125	0	125

Regeringens förslag för 2002 samt de beräknade utgifterna för 2003 och 2004 baseras på de räntebestånden som ligger till grund för budgetpropositionen. BKN:s känslighetsanalys visar att nivån på skadefallet i hög grad är beroende av ränteläget. För perioden fr.o.m. 2001 och framåt beräknas förlustrisken vid 5 procents bostadslåneränta till ca 1 500 000 000 kronor medan den vid 7 procent beräknas till ca 6 000 000 000 kronor.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 200 000 000 kronor anvisas under anslag 31:4 *Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet* under 2003 samt att anslaget beräknas till 200 000 000 kronor 2004.

Anslaget har för perioden 2003-2004 beräknats enligt följande:

Tabell 4.17 Tabell Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	200 000	200 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	-	-
Överföring till/från andra anslag	-	-
Övrigt	-	-
Förslag/beräknat anslag	200 000	200 000

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2003 intill ett belopp på högst 500 000 000 kronor ställa ut kreditgarantier i obeståndshanteringen så att en ny långivare kan lämna ett lika stort bottenlån som den tidigare långivaren.

Skälen för regeringens förslag: Förslaget innebär att Statens kreditgarantinämnd (BKN) ges bättre möjlighet att begränsa de sammanlagda kostnaderna för administration och ersättningar. Regeringen behöver ett bemyndigande att till ett belopp på högst 500 000 000 kronor ställa ut kreditgarantier i obeståndshanteringen genom att fördjupa den ursprungliga kreditgarantin så att en ny långivare kan lämna ett lika stort bottenlån som den tidigare långivaren.

Regeringens förslag: Regeringen får besluta om en rörlig kredit på konto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 1 000 000 000 kronor för hanteringen av de kreditgarantier som utfärdats och utfärdas för avlösen av kommunala borgensåtaganden.

Regeringen bemyndigas att under 2003 ställa ut kreditgarantier för lån till kommunala bostadsföretag intill ett belopp om högst 3 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden. Garantierna får motsvara högst 95 procent av det bokförda värdet på ett företags fastigheter när garantiavtalet träffas.

Regeringen bemyndigas att under 2003 ställa ut kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp för nybyggnation eller förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp om högst 1 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden. Garantierna får motsvara högst 95 procent av en fastighets marknadsvärde när garantiavtalet träffas.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har sedan tidigare bemyndigande att utfärda kreditgarantier för avlösen av kommunal borgen för lån till bostadsrättsföreningar (prop.1997/98:119, bet.1997/98:BoU10, rskr.1997/97:306). Bestämmelser kring dessa kreditgarantier återfinns i förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet.

Den hitillsvarande ordningen har inneburit att Bostadsdelegationen, fr.o.m. den 1 augusti 2002 Statens bostadsnämnd, sätter av de belopp som bedöms nödvändiga för att täcka framtida förluster på kreditgarantierna till en särskild post under anslaget 91:2. Om reserverade medel inte längre behövs skall de återföras. Statens bostads-

kreditnämnd bestämmer vilka reserveringar som skall göras och begär ersättning från Statens bostadsnämnd för förluster på garantierna. Fram till den 1 augusti 2002 har sammanlagt 183 miljoner kronor förts över till den särskilda anslagsposten, varav 53,5 miljoner kronor tagits i anspråk för realiserade förluster.

Regeringen bedömer att dessa kreditgarantier från och med budgetåret 2003 fullt ut bör hanteras i enlighet med den nya garantimodellen. Detta innebär att BKN skall ta ut en avgift som täcker kostnaden för garantin. Avgifterna placeras på särskilt räntekonto i Riksgäldskontoret. Detta konto belastas vid infrianden i garanti-verksamheten. Även redan utfärdade garantier skall hanteras på detta sätt. Regeringen avser därför att föra de anslagsmedel som anvisats för framtida förluster till detta konto, varefter garanti-verksamhetens kostnader skall belasta kontot och inte statsbudgetens utgiftssida.

Regeringen har sedan tidigare även bemyndigande att ställa ut kreditgarantier för lån till kommunala bostadsföretag respektive för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp för nybyggnation eller förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt (prop. 2001/02:100, bet 2001/02:FiU21, rskr. 2001/02:326). De totala ramarna för dessa kreditgarantier bör vara desamma som för 2002.

4.8.5 31:5 Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador

Tabell 4.18 Anslagsutveckling för 31:5 Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador

Tusental kronor

2001	Utfall	45 049	Anslags-sparande	25 745
2002	Anslag	50 000	Utgifts-prognos	45 303
2003	Förslag	40 000		
2004	Beräknat	40 000		

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till kostnader för att avhjälpa fukt- och mögelskador i egnahem. Bidragsbestämmelserna finns i förordningen (1993:712) om den statliga fonden för fukt- och mögelskador i småhus, m.m. Vidare får anslaget belastas med utgifter för kansli- och utredningskostnader samt för att sprida en sammanställning av kunskap och erfarenheter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 40 miljoner kronor anvisas under anslaget 31:5 *Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador* under 2003. För 2004 beräknas anslaget till 40 miljoner kronor. Anslaget har för perioden 2003-2004 beräknats enligt följande:

Tabell 4.19 Tabell Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:5 Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	50 000	50 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	-10 000	-10 000
Överföring till/från andra anslag	-	-
Övrigt	-	-
Förslag/beräknat anslag	40 000	40 000

4.8.6 31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Tabell 4.20 Anslagsutveckling för 31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2001	Utfall	9 890		2 466
2002	Anslag	20 000	Utgifts-prognos	11 844
2003	Förslag	33 000		
2004	Beräknat	33 000		

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till åtgärder mot radon i småhus. Bidragsbestämmelserna finns i förordningen (1988:372) om bidrag till åtgärder mot radon i egna hem.

Regeringens överväganden

Riksdagen har våren 2002 fastställt (prop. 2001/02:128, bet. 2001/02:BoU14, rskr. 2001/02:291) ett ytterligare delmål till det nationella miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö, ett delmål för inomhusmiljön. Delmålet inriktas i ett första steg på förhållandet beträffande radon och ventilation. Det innebär bl.a. att radonhalten i alla bostäder 2020 är lägre än 200 Bq/m³ luft. Enligt regeringens bedömning är det särskilt viktigt att minska radonhalterna i byggnader där barn och ungdomar vistas. Beslutet om delmål för

inomhusmiljön där radon ingår är uttryck för den stora vikt regeringen och riksdagen lägger vid radon som hälsorisk.

Regeringen föreslår att 33 miljoner kronor anvisas under anslaget 31:6 *Bidrag till åtgärder mot radon* i bostäder under 2003. För 2004 beräknas anslaget till 33 miljoner kronor.

Anslaget har för perioden 2003-2004 beräknats enligt följande:

Tabell 4.21 Tabell Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget		
	20 000	20 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	13 000	13 000
Överföring till/från andra anslag	-	-
Övrigt	-	-
Förslag/beräknat anslag	33 000	33 000

4.8.7 31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter

Tabell 4.22 Anslagsutveckling för 31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2001	Utfall	43 364		231 636
2002	Anslag	125 000	Utgifts-prognos	217 140
2003	Förslag	125 000		
2004	Beräknat	0		

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2003, för ramanslaget 31:7 *Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 525 miljoner kronor.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen beslutade den 14 juni 2000 att införa ett tillfälligt investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter (prop. 1999/2000:100, bet. 1999/2000:FiU27, rskr. 1999/2000:262). Riksdagen beslutade den 13 juni 2002 att öka anslaget med 125 miljoner kronor och förlänga tidsramen

för investeringsbidraget till 2003 (prop. 2001/02:100, bet. 2001/02:FiU21, rskr. 2001/02:326).

Investeringsbidraget lämnas för anordnande av nya studentbostäder på eller i anslutning till orter där det finns universitet och högskola. Per den sista juli 2002 har bidrag beviljats för 11 500 studentbostäder. Ytterligare beslut om bidrag till ca 4 000 studentbostäder förväntas fattas med kvarvarande medel.

Behov av ytterligare studentbostäder finns då knappt var femte student i dag har tillgång till studentbostad. Regeringen avser att pröva nya metoder för att stimulera bostadsbyggandet. En sådan kan vara att minska boendekostnaderna genom en sänkning av momskostnaden för nybyggnad av studentbostäder.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 125 000 000 kronor anvisas under anslag 31:7 *Investeringsbidrag för*

Tabell 4.24 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2001 utfall	2002 prognos	2003 beräknat	2004 beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	0	255 000	270 000	250 000
Nya förpliktelser	298 000	145 000	125 000	0
Infriade förpliktelser*	43 000	130 000	145 000	170 000
Utestående förpliktelser vid årets slut	255 000	270 000	250 000	80 000
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	400 000	400 000	525 000	0

* Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser

anordnande av bostäder för studenter under 2003. Anslaget har för perioden 2003-2004 beräknats enligt följande:

Tabell 4.23 Tabell Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	125 000	125 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	0	-125 000
Överföring till/från andra anslag	-	-
Övrigt	-	-
Förslag/beräknat anslag	125 000	0

4.8.8 31:8 Statens geotekniska institut

Tabell 4.25 Anslagsutveckling för 31:8 Statens geotekniska institut

Tusental kronor

2001	Utfall	25 444	Anslags-sparande	-670
2002	Anslag	26 032	Utgifts-prognos	25 169
2003	Förslag	26 573		
2004	Beräknat	27 163 ¹		

¹ Motsvarar 26 573 tkr i 2003 års prisnivå.

Statens geotekniska institut (SGI) är en uppdragsmyndighet och har ett sektorsövergripande ansvar för geoteknikfrågor. Detta innebär att SGI skall upprätthålla och utveckla kunskap inom området samt tillhandahålla geoteknisk kunskap och rådgivning till statliga myndigheter med ansvar för olika områden med koppling till miljö, infrastruktur, fysisk planering och bygande samt till övriga aktörer inom branschen. Institutet har ett särskilt ansvar för ras- och skredfrågor.

Verksamheten bedrivs i fyra verksamhetsgrenar, nämligen:

- Säkerhetsfrågor,
- Forskning och utveckling,
- Kunskapsförmedling,
- Rådgivning.

Den totala omsättningen uppgick 2001 till 60 miljoner kronor.

Anslaget finansierar SGI:s verksamhetsområden Säkerhetsfrågor samt delar av Forskning och utveckling samt Kunskapsförmedling.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.26 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt -kostnad)
Utfall 2001	34 604	35 304	-700
Prognos 2002	37 000	36 500	500
Budget 2003	43 000	41 500	1 500

Uppdragsverksamheten utgör delar av verksamhetsgrenarna Forskning och utveckling, Kunskapsförmedling samt hela verksamhetsgrenen Rådgivning.

Uppdragsverksamhetens andel av den totala budgetomslutningen för 2001 uppgick till ca 60 procent. Underskottet uppgick till 0,7 miljoner

kronor och motsvarar vad som budgeterats för 2001.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 26 573 000 kronor anvisas under anslaget 31:8 *Statens geotekniska institut* under 2003. För 2004 beräknas anslaget till 27 163 000 kronor. Därutöver har anslagsnivån justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1.

Anslaget har för perioden 2003-2004 beräknats enligt följande:

Tabell 4.27 Härledning av anslagsnivå 2003-2004 för 31:8 Statens geotekniska institut

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	26 032	26 032
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	728	1 322
Beslut	-187	-191
Överföring till/från andra anslag	-	-
Övrigt	-	-
Förslag/beräknat anslag	26 573	27 163

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.8.9 31:9 Lantmäteriverket

Tabell 4.28 Anslagsutveckling för 31:9 Lantmäteriverket

Tusental kronor

2001	Utfall	416 867	Anslags-sparande	10 366
2002	Anslag	419 489	Utgifts-prognos	423 423
2003	Förslag	428 028		
2004	Beräknat	437 553 ¹		

¹ Motsvarar 428 028 tkr i 2003 års prisnivå

Det statliga lantmäteriet består av Lantmäteriverket och länsvisa lantmäterimyndigheter. Lantmäteriverket är en central förvaltningsmyndighet för lantmäterimyndigheterna och skall bl.a. utöva tillsyn över dessa samt över de kommunala lantmäterimyndigheterna.

Verksamheten bedrivs i tre divisioner, nämligen Fastighetsbildning, Landskaps- och fastighetsdata samt Uppdragsverksamhet (Metria). Uppdragsverksamheten skall hållas organisatoriskt skild från övrig verksamhet. Lantmäteri-

myndigheten i länet får mot avgift bedriva myndighetservice som har ett naturligt samband med myndighetsutövningen. Tjänsteexport inom verksamhetsområdet bedrivs i huvudsak av det av staten helägda bolaget Swedesurvey AB, som i stor utsträckning anlitar personal från det statliga lantmäteriet.

Lantmäteriets totala omsättning uppgick 2001 till 1 444 miljoner kronor.

Anslaget finansierar det statliga lantmäteriets ansvar för frågor om fastighetsindelning och för grundläggande geografisk information och fastighetsinformation.

Avgiftsbelagd verksamhet bedrivs inom områdena fastighetsbildning, geografisk information och fastighetsinformation samt uppdragsverksamhet (Metria).

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.29 Offentlig-rättslig verksamhet

Tusental kronor	Intäkter till inkomsttilläg	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2001	251 933	659 925	602 803	57 122
Prognos 2002	258 250	743 072	674 072	69 000
Budget 2003	255 000	750 000	700 000	50 000

Tabell 4.30 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2001	335 276	332 910	2 366
(varav tjänsteexport)	30 948	37 068	-6 120
Prognos 2002	344 000	338 700	5 300
(varav tjänsteexport)	43 000	45 300	-2 300
Budget 2003	374 000	369 000	5 000
(varav tjänsteexport)	45 000	45 000	0

Den avgiftsbelagda verksamhetens andel av den totala budgetomslutningen uppgår 2001 till ca 70 procent. Överskottet i den avgiftsbelagda verksamheten var drygt 59 miljoner kronor under 2001.

Avgiftsfinansierad verksamhet redovisar ett positivt kapital på 6 miljoner kronor för 2001. Förrättningsverksamheten och uppdragsverksamheten har dock fortfarande stora balanserade underskott. De balanserade underskotten har

dock minskat tack vare att båda verksamheterna gett överskott 2001.

Övriga verksamheter har stora balanserade överskott. Av verkets delårsrapport för första halvåret 2002 framgår bl.a. att samtliga avgiftsfinansierade verksamheter uppvisar ett fortsatt överskott, vilket visar att de insatser som gjorts inom verket för att uppnå finansiell balans har givit resultat.

Regeringens överväganden

Till följd av dels fastighetsdatareformens slutförande 1995, dels att den nioåriga produktionsplanen för landskapsinformationsområdet nu i det närmaste är slutförd övergår en intensiv datauppbyggnadsfas till en fas som är allt mer inriktad på förvaltning, ajourhållning och tillhandahållande. Härvidlag krävs stora satsningar av främst förvaltnings- och utvecklingskaraktär. Bl.a. har arbetet med en modernisering av fastighetsregistrets inskrivningssystem påbörjats.

Kostnaderna för förvaltning och tillhandahållande förväntas således ta i anspråk en förhållandevis större andel av anslaget än tidigare.

Regeringen föreslår att 428 028 000 kronor anvisas under anslaget 31:9 *Lantmäteriverket* under 2003. För 2004 beräknas anslaget till 437 553 000 kronor. Därutöver har anslagsnivån justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1.

Anslaget har för perioden 2003-2004 beräknats enligt följande:

Tabell 4.31 Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:9 Lantmäteriverket

Tusental kronor	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	419 489	419 489
Förändring till följd av:		
Pris- och löneomräkning ¹	11 556	21 148
Beslut	-3 017	-3 084
Överföring till/från andra anslag	-	-
Övrigt	-	-
Förslag/beräknat anslag	428 028	437 553

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.8.10 31:10 Statens va-nämnd

Tabell 4.32 Anslagsutveckling för 31:10 Statens va-nämnd

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2001	Utfall	6 052		-107
2002	Anslag	6 300	Utgifts-prognos	6 218
2003	Förslag	6 422		
2004	Beräknat	6 564 ¹		

¹ Motsvarar 6 422 tkr i 2003 års prismetod. Statens va-nämnd handlägger mål enligt lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar samt enligt lagen (1981:1354) om allmänna värmesystem.

Regeringens överväganden

Omfattningen av nämndens verksamhet väntas bli i stort sett oförändrad under den kommande treårsperioden.

Regeringen föreslår att 6 422 000 kronor anvisas under anslaget 31:10 *Statens va-nämnd* under 2003. För 2004 beräknas anslaget till 6 564 000 kronor. Därutöver har anslagsnivån justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1.

Anslaget har för perioden 2003-2004 beräknats enligt följande:

Tabell 4.33 Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:10 Statens va-nämnd

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	6 300	6 300
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	167	310
Beslut	-45	-46
Överföring till/från andra anslag	-	-
Övrigt	-	-
Förslag/beräknat anslag	6 422	6 564

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.8.11 31:11 Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet

Tabell 4.34 Anslagsutveckling för 31:11 Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2001	Utfall	5 000		130 000
2002	Anslag	25 000 ¹	Utgifts-prognos	74 025
2003	Förslag	70 000		
2004	Beräknat	25 000		

¹ Inklusivt en minskning med 80 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2002 samt inklusivt en minskning med 80 000 tkr i tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen 2003.

Riksdagen har beslutat (prop. 1997/98:1119, bet. 1997/98:BoU10, rskr. 1997/98:306) om införande av ett investeringsbidrag för merkostnader för investeringar som främjar ekologisk hållbarhet vid ny- och ombyggnad av hyres- och bostadsrättshus i sammanhållna bostadsområden. Enligt budgetpropositionen för 2000 (prop. 1999/2000:1, bet. 1999/2000:BoU1, rskr. 1999/2000:71) senarelades ikraftträdandet till 2001. Enligt vårproposition 2002 (prop. 2001/02:100, bet. 2001/02:FiU21, rskr. 2001/02:326) minskades anslaget med 80 000 000 kronor.

Efterfrågan på bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet har varit lägre än vad regeringen ursprungligen beräknat. Regeringen har per den 31 juli 2002 beviljat bidrag om knappt 20 000 000 kronor. Regeringen anser att den effektivaste hanteringen av bidraget är att fortsättningsvis endast stödja pilotprojekt som syftar till att långsiktigt sänka kostnaderna för de boende och samtidigt främja en hållbar utveckling, vilket innefattar resurs- och kostnadseffektivitet under byggnaders livslängd. Anslaget finansierar även kostnaderna för administration av Byggnadsnadsforums verksamhet. Regeringen ser det som angeläget att få underlag och erfarenhet från pilotprojekten om resurs- och kostnadseffektivitet under byggnadens hela livslängd. Anslaget 31:11 *Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet* kan därför minskas med 115 000 000 kronor i förhållande till beräkningen i budgetpropositionen för 2002. Inbesparingen används inom utgiftsområdet för stöd till bl.a. omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Omprioriteringen innebär att

förordningen (2000:1389) om statligt investeringsbidrag som främjar ekologisk hållbarhet vid byggande kommer att upphävas. Ett antal ansökningar återstår att pröva. Det är svårt att bedöma om kvarvarande medel på anslaget kommer att täcka samtliga dessa ansökningar.

Det tidigare påbörjade projektet Bygga, Bo och Förvalta för framtiden är en pågående dialog mellan staten och aktörer i bygg- och fastighetssektorn. Syftet är att komma fram till gemensamma mål och förverkliga dessa med frivilliga överenskommelser och ömsesidiga åtaganden. Målen gäller effektivare resursanvändning, god inomhusmiljö och effektiv energianvändning i bebyggelsen för en hållbar utveckling. Dialogprojektet är för närvarande i ett avslutande skede med konkreta förslag till frivilliga överenskommelser och åtaganden mellan regeringen och deltagande aktörer. Projektet Bygga, Bo och förvalta för framtiden kan ansöka om medel i de delar projektet överensstämmer med syftet för bidraget.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 70 000 000 kronor anvisas under anslaget 31:11 *Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet* under 2003. För 2004 beräknas anslaget till 25 000 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2003-2004 beräknats enligt följande:

Tabell 4.35 Tabell Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:11 Bidrag till bostadsinvesteringar som främjar ekologisk hållbarhet

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	185 000	185 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	-115 000	-160 000
Överföring till/från andra anslag	-	-
Övrigt	-	-
Förslag/beräknat anslag	70 000	25 000

4.8.12 31:12 Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder

Tabell 4.36 Anslagsutveckling för 31:12 Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder

Tusental kronor

2001	Utfall	0	Anslags-sparande	1 000
2002	Anslag	99 000	Utgifts-prognos	98 700
2003	Förslag	600 000		
2004	Beräknat	600 000		

Investeringsbidraget lämnas för nybyggnad av bostäder som upplåts med hyresrätt i områden med bostadsbrist. Bostäderna skall vara avsedda för permanent bruk och självständigt boende som är garanterat genom hyresavtal av normalt slag. Bostäderna får inte vara avsedda för viss kategori av boende. Bostäderna kan inrymmas i såväl småhus som flerbostadshus. Endast projekt som påbörjas under tiden den 17 april 2001 – 31 december 2006 kan beviljas investeringsbidrag.

Syftet med stödet är att uppnå en ökad produktion av främst små och medelstora lägenheter som kan efterfrågas av bredare hushållsgrupper.

Behovet av hyresbostäder till rimliga boendekostnader är stort på många orter med brist på bostäder, framför allt i storstadsregionerna. Regeringen avser att även pröva nya metoder för att stimulera bostadsbyggandet. En sådan är att pröva möjligheten att sänka momskostnaden för nyproduktion av mindre hyresbostäder för att minska boendekostnaderna.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 600 000 000 kronor anvisas under anslaget 31:12 *Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder* under 2003. För 2004 beräknas anslaget till 600 000 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2003-2004 beräknats enligt följande:

Tabell 4.37 Tabell Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:12 Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	99 000	99 000
Förändring till följd av:		
Beslut	501 000	501 000
Överföring till/från andra anslag	-	-
Övrigt	-	-
Förslag/beräknat anslag	600 000	600 000

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2003, för ramanslaget 31:12 *Investeringsbidrag för nybyggnad av hyresbostäder* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 2 500 000 000 kronor under åren 2004-2006.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen beslutade den 14 juni 2001 att införa ett tillfälligt investeringsbidrag för nybyggnad av bostäder som upplåts med hyresrätt i områden med bostadsbrist (prop. 200/01:100 utg. omr. 18; bet. 2000/01:FiU27, rskr.2000/01:279). Riksdagen beslutade den 13 juni 2002 att utöka bidraget med 1 200 000 000 kronor och förlänga tidsramen till 2006 (prop.2001/02:100, bet. 2001/02:FiU21, rskr. 2001/02:326).

Tabell 4.38 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	2001 utfall	2002 prognos	2003 beräknat	2004 beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	0	165 000	620 000	620 000
Nya förpliktelser	165 000	555 000	600 000	600 000
Infriade förpliktelser*	0	100 000	600 000	600 000
Utestående förpliktelser vid årets slut	165 000	620 000	620 000	620 000
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	1 300 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000

* Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser

4.8.13 31:13 Statens bostadsnämnd

Tabell 4.39 Anslagsutveckling 31:13 för Statens bostadsnämnd

Tusental kronor

2001	Utfall	-	Anslags-sparande	-
2002	Anslag	10 000	¹ Utgifts-prognos	9 930
2003	Förslag	9 930		
2004	Beräknat	10 150	²	

¹ På tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2002.

² Motsvarar 9 930 tkr i 2003 års prisnivå.

Statens bostadsnämnd inrättades den 1 augusti 2002. Nämnden, som har ett verksamhetsperspektiv fram till 2010, har till uppgift att ge fortsatt statligt stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 9 930 000 kronor anvisas under anslaget 31:8 *Statens bostadsnämnd* under 2003. För 2004 beräknas anslaget till 10 150 000 kronor. Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1.

Anslaget har för perioden 2003-2004 beräknats enligt följande:

Tabell 4.40 Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:13 Statens Bostadsnämnd

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	-	-
Beslut	9 930	10 150
Överföring till/från andra anslag	-	-
Övrigt	-	-
Förslag/beräknat anslag	9 930	10 150

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.8.14 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag

Tabell 4.41 Anslagsutveckling för 31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag

Tusental kronor

2001	Utfall	-	Anslags-sparande	-
2002	Anslag	240 000	¹ Utgifts-prognos	50 000
2003	Förslag	30 000		
2004	Beräknat	150 000		

¹ På tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2002.

De utgifter som belastar anslaget avser stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Ansökningar om stöd hanteras av Statens bostadsnämnd. Bestämmelser om stödet finns i förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet.

Statens bostadsnämnd har ett verksamhetsperspektiv fram till 2010. Regeringen bedömer att myndigheten skall få disponera 3 000 000 000 kronor varav en viss del disponeras redan innevarande år. Regeringen avser att i 2003 års ekonomiska vårproposition återkomma om fördelning av medel under de närmaste åren.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 30 000 000 kronor anvisas under anslaget 31:14 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* under 2003. För 2004 beräknas anslaget till 150 000 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2003-2004 beräknats enligt följande:

Tabell 4.42 Tabell Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 31:14 Omstrukturering av kommunal bostadsbolag

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	30 000	150 000
Överföring till/från andra anslag	-	-
Övrigt	-	-
Förslag/beräknat anslag	30 000	150 000

5 Politikområde Regional samhällsorganisation

5.1 Omfattning

Politikområdet Regional samhällsorganisation avser den samordnade länsförvaltningen och olika former för ändrad ansvarsfördelning mellan stat och kommun. Politikområdet omfattar således anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* och anslaget 32:2 *Regionala självstyrelseorgan*. Anslaget 32:2 ändrar benämning fr.o.m. 2003 till *Kommunala samverkansorgan m.m.*, då anslaget omfattar ytterligare en form för ändrad ansvarsfördelning mellan stat och kommun.

Den samordnade länsförvaltningen med de 21 länsstyrelserna hade en total omslutning 2001 på närmare 2,9 miljarder kronor. Härav finansierades ca 65 procent inom ramen för politikområdet genom anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.*. Andra finansieringskällor var sakanslag, bidrag

och avgiftsintäkter. Länsstyrelserna har uppgifter inom drygt 20 av 48 politikområden, vilket innebär att beslut och insatser inom andra politikområden ofta får konsekvenser för länsstyrelsernas verksamhet.

För försöksverksamhet med ändrad ansvarsfördelning mellan stat och kommun har regionala självstyrelseorgan i Kalmar, Gotlands, Skåne och Västra Götalands län för 2001 tillförts 25,1 miljoner kronor via anslaget 32:2 *Regionala självstyrelseorgan* inom politikområdet.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Regional samhällsorganisation

Miljoner kronor

	Utfall 2001	Anslag 2002 ¹	Utgiftsprognos 2002	Förslag anslag 2003	Beräknat anslag 2004
32:1 Länsstyrelserna m.m.	1 865,6	1 967,7	1 954,3	2 060,2	2 102,6
32:2 Regionala självstyrelseorgan ²	25,1	25,3	25,3	25,3	25,3
Totalt för Politikområde Regional samhällsorganisation	1 890,7	1 993,0	1 979,6	2 085,5	2 127,9

¹ Inklusivt beslut till följd av förslag till tilläggsbudget i samband med 2002 års ekonomiska vårproposition och förslag till tilläggsbudget i denna proposition.

² Fr.o.m. 2003 ändras benämningen till *Kommunala samverkansorgan m.m.*

5.3 Mål

Målet för politikområdet Regional samhällsorganisation är att länen skall utvecklas på ett sådant sätt att de nationella målen får genomslag samtidigt som hänsyn tas till olika regionala förhållanden och förutsättningar.

5.4 Politikens inriktning

Samtliga 21 län skall utvecklas så att de mål som anges i den nationella politiken fullföljs oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan stat och kommun. Samtidigt skall hänsyn tas till de mål för den regionala utvecklingen som regionala och lokala företrädare har ställt upp.

Länsstyrelserna

Länsstyrelsen verkar utifrån den grundläggande uppgiften att vara statens regionala företrädare och samordnare i de frågor som statsmakterna lagt på länsstyrelsen. I länsstyrelsens roll ingår att agera utifrån ett statligt helhetsperspektiv på regional nivå. Även för många av de offentliga åtaganden som utförs av kommuner eller andra aktörer har länsstyrelserna uppgifter vad gäller samordning, tillsyn, uppföljning och utvärdering. Länsstyrelserna har också omfattande allmänna förvaltningsuppgifter och bidrar därigenom till att nationella intressen får genomslag på regional nivå.

I enlighet med regeringens förslag (prop. 2001/02:7, bet. 2001/02:KU7, rskr. 2001/02:138) tydliggörs länsstyrelsernas statliga uppdrag genom att samtliga länsstyrelser fr.o.m. 2003 får styrelser som utses av regeringen och inte som idag, av landstingen. De nya styrelserna bör enligt nämnda proposition ha högst nio personer, inklusive landshövdingen. I de län som inte bildar kommunala samverkansorgan eller inte har försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning bör styrelsen dock ha högst 13 personer, inklusive landshövdingen, för att möjliggöra en bred kommunalpolitisk representation.

Försöksverksamhet

Sedan den 1 juli 1997 pågår i delar av landet försöksverksamhet avseende den regionala samhällsorganisationen. Verksamheten regleras i lagen (1996:1414) om försöksverksamhet med änd-

rad regional ansvarsfördelning och omfattar Skåne, Kalmar, Gotlands och sedan den 1 januari 1999 också Västra Götalands län.

Kommunala samverkansorgan

I enlighet med lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen kan kommunala samverkansorgan ta över vissa uppgifter från länsstyrelserna fr.o.m. den 1 januari 2003. Samverkansorganen är kommunalförbund som består av alla kommuner i ett län. Även landstingen kan delta. Detta gäller inte i Skåne och Västra Götalands län, där försöksverksamheten, med förlängd giltighet av försökslagen, skall fortsätta t.o.m. 2006 i samma form som hittills. I Gotlands län, där kommunen t.o.m. utgången av 2002 är regionalt självstyrelseorgan, får kommunen i fortsättningen utgöra samverkansorgan. I Kalmar län får ett kommunalförbund i stället för regionförbundet överta uppgifterna enligt lagen. Anmälningar om bildande av samverkansorgan har hittills inkommit till regeringen från Uppsala, Östergötlands, Blekinge, Hallands och Dalarnas län.

Ett samverkansorgan skall enligt lagen om samverkansorgan bl.a. utarbeta program för länets utveckling och samordna utvecklingsinsatser i länet för att genomföra programmet. Samverkansorganet får också befogenhet att fastställa länsplaner för regional transportinfrastruktur samt befogenhet att besluta om vissa statliga medel för regional utveckling i enlighet med vad som närmare föreskrivs av regeringen. Länsstyrelsen skall ansvara för samordning av statliga insatser i det regionala utvecklingsarbetet utifrån ett statligt helhetsperspektiv. Länsstyrelsens samordningsansvar inverkar inte på respektive myndighets självständighet avseende beslutsfattande inom sitt område. I budgetpropositionen under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling, politikområde Regional utvecklingspolitik, presenterar regeringen den närmare inriktningen för anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder*.

Ansvar för beredning av ansökningar om bidrag från EG:s strukturfonder avseende mål 1 och mål 2 skall enligt lagen om samverkansorgan övergå till sådana organ i de län där dessa bildas. Som framgår av budgetpropositionen under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling är förvaltningen av EG:s strukturfonder mer decentraliserad än under föregående programperiod och därmed är organisationen för genom-

förändret fastlagd i programdokumenten (enligt Rådets förordning 1260/1999 av den 21 juni 1999 om allmänna bestämmelser för strukturfonderna). Den nya beredningsfunktionen ger anledning till en förändring av programdokumenten, vilket måste ske i samverkan med EG-kommissionen. Regeringen bedömer därför att ansvaret för beredning kan övergå till berörda samverkansorgan först fr.o.m. den 1 januari 2004.

Vidare erbjuds det kommunala samverkansorganet att utarbeta, samordna och driva arbetet med genomförande av regionala tillväxtprogram. I de län som inte bildar kommunala samverkansorgan och inte har försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning mellan stat och kommun ligger ansvaret för nyssnämnda uppgifter kvar hos länsstyrelsen.

Vidgad samordnad länsförvaltning på Gotland

Försöksverksamheten med vidgad samordnad länsförvaltning vid Länsstyrelsen i Gotlands län, som innebär att Länsarbetsnämnden och Skogsvårdsstyrelsen inordnats i länsstyrelsens organisation, fortsätter t.o.m. utgången av 2006.

5.5 Insatser

5.5.1 Insatser inom politikområdet

Översyn av styrningen

En översyn av styrningen av länsstyrelsernas verksamhet (dir. 2002:114), som aviserades i regeringens proposition 2001/02:7 Regional samverkan och statlig länsförvaltning, påbörjas innevarande år och avrapporteras hösten 2003. Fokus ligger på den ekonomiska styrningen av länsstyrelserna, vilken skall analyseras och vidareutvecklas. Utredaren skall bl.a. överväga om skilda verksamheter inom länsstyrelserna kan behöva styras på olika sätt både beträffande verksamhet och finansiering. Möjligheterna till en utvecklad samordning och samverkan mellan länsstyrelserna skall också ses över.

Administration av jordbruksstöd

För att effektivisera samordningen av jordbruksadministrationen beslutade regeringen i december 2001 att formalisera samverkan dels mellan länsstyrelserna och dels mellan länsstyrelserna och Statens jordbruksverk. Sju samverkansre-

gioner har identifierats med en länsstyrelse med särskilt samordningsansvar i respektive region. De samordningsansvariga länsstyrelserna skall verka för kvalitets- och effektivitetsförbättrande åtgärder i hanteringen av jordbruksadministrationen.

5.5.2 Insatser utanför politikområdet

Länsstyrelserna har uppgifter inom drygt 20 av 48 politikområden. Detta innebär att beslut och insatser inom andra politikområden ofta får konsekvenser för länsstyrelsernas verksamhet. Flera utredningar och framlagda propositioner har behandlat roller och ansvarsfördelning mellan olika statliga aktörer eller mellan staten och kommunerna. Bland andra kan nämnas utredningen om svensk vattenadministration samt den nya kris- hanteringsorganisationen. Även inom den regionala utvecklingspolitiken har länsstyrelserna fått flera uppdrag. Exempelvis har ett flertal myndigheter, bland annat två länsstyrelser, av regeringen fått i uppdrag att identifiera potentiella områden för samordning av regionalpolitiken och utarbeta metoder för effektiv sektorssamordning.

5.6 Resultatbedömning

Även för 2001 har länsstyrelserna rapporterat om ett ekonomiskt ansträngt läge, vilket i vissa fall har bidragit till en begränsning av tillsynsverksamheten och ökade ärendebalanser. Samtidigt arbetar länsstyrelserna med att på olika sätt skapa högre effektivitet och service genom förbättrade rutiner, ökad samordning mellan länsstyrelser och ökad tillgänglighet av länsstyrelsernas tjänster.

En analys av årsredovisningarna visar att länsstyrelserna bedrivit sin verksamhet på ett tillfredsställande sätt och i huvudsak med gott resultat, men visar samtidigt, liksom tidigare år, att det finns skillnader mellan länsstyrelserna och/eller mellan de olika sakområdena. Ett utvecklingsarbete pågår för att förbättra uppföljningen och möjligheterna till jämförelser, med syfte att nå en jämnare måluppfyllelse och högre grad av enhetlighet.

Länsstyrelserna bedriver verksamhet inom ett stort antal politikområden. Den närmare redovisningen och bedömningen av länsstyrel-

sernas och i förekommande fall de regionala självstyrelseorganens resultat inom de olika verksamhetsgrenarna redovisas i budgetpropositionen under respektive utgifts- och politikområde.

- Utgiftsområde 6 Totalförsvaret (avser verksamhetsgrenen Civilt försvar och räddningstjänst m.m.)
- Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (avser verksamhetsgrenen Social omvårdnad)
- Utgiftsområde 14 Arbetsliv (avser verksamhetsgrenen Jämställdhet)
- Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (avser verksamhetsgrenen Kulturmiljö)
- Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande (avser verksamhetsgrenarna Länsstyrelseorganisationen, Övrig förvaltning samt Hållbar samhällsplanering och boende)
- Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (avser verksamhetsgrenen Regionalpolitik, regional näringspolitik och konkurrens)
- Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård (avser verksamhetsgrenen Naturvård och miljöskydd)
- Utgiftsområde 22 Kommunikationer (avser verksamhetsgrenen Kommunikationer)
- Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar (avser verksamhetsgrenarna Lantbruk, Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor, Rennäring m.m. och Fiske)
- Utgiftsområde 24 Näringsliv (avser verksamhetsgrenen Regionalpolitik, regional näringspolitik och konkurrens)

5.6.1 Resultat

Liksom föregående år redovisas resultatet för politikområdet Regional samhällsorganisation i följande teman.

- sektorsövergripande arbete och samordning
- ärendehandläggning
- tillsyn

Utöver detta redovisas också utvecklingsinsatser samt uppgifter om ekonomi för 2001.

Sektorsövergripande arbete och samordning

Det sektorsövergripande arbetet blir av allt större betydelse för att kunna jämkta samman olika nationella mål och skilda intressen på regional nivå. För att kunna uppnå en samhälls-ekonomisk, långsiktig lösning arbetar därför länsstyrelserna för att öka det sektorsövergripande perspektivet samt att också samordna insatser. De flesta länsstyrelser anger att det sektorsövergripande arbetssättet har tillämpats i ökad omfattning. För att utveckla arbetsformerna har det bildats såväl avgränsade projektgrupper som mer permanenta grupper för samverkan. Länsstyrelserna anser att ett sektorsövergripande arbetssätt överlag ger ett positivt bidrag till verksamhetens resultat, men att det ofta är krävande.

Regeringen bedömer att länsstyrelserna har utvecklat arbetsformer som stimulerar ett sektorsövergripande arbetssätt.

Ärendehandläggning

Antalet inkomna ärenden till länsstyrelserna ökade mellan 2000 och 2001 från 530 000 till 872 000, en ökning med nära 65 procent. Under samma period ökade de avgjorda ärendena från 539 000 till 826 000, en ökning med 53 procent. Härutöver hanterade länsstyrelserna ca 223 000 körkortsärenden under 2001, en ökning med 39 procent jämfört med föregående år. Den ökade mängden ärenden berodde framförallt på vissa körkortsärenden, beslut om EU-stöd inom lantbruksområdet (ny programperiod för flerårigt miljöstöd) samt ärenden till följd av utbrottet av mul- och klövsjuka i Storbritannien.

Antalet ej avgjorda ärenden ökade under året till följd av det kraftigt ökade antalet inkomna ärenden, men ärendebalansen vid årets slut var oförändrad, ca 20 procent. Antalet överklagade ärenden minskade något, från ca 11 000 till 10 000. Då det totala antalet ärenden ökat kraftigt innebär minskningen av antalet överklagade ärenden att andelen som överklagats halverats. Andelen överklagade ärenden som ändrats i högre instans är i stort oförändrad jämfört med föregående år, ca 14 procent.

Tillsyn

Tillsynen på den regionala nivån innebär dels att utöva tillsyn över verksamhet där kommunerna har ett ansvar, t.ex. äldreomsorg, miljö- och hälsoskydd samt socialtjänst, men också att utöva tillsyn över andra aktörer t.ex. inom näringslivet. Tillsynen blir därmed ett viktigt instrument för att uppnå de nationella målen och se till att statsmakernas beslut fullföljs och upprätthålls inom dessa områden. De brister som länsstyrelserna uppmärksammar åtgärdas, enligt länsstyrelserna, överlag direkt eller inom rimlig tid.

Inom verksamhetsgrenen Social omvårdnad är tillsynsarbetet den mest omfattande arbetsuppgiften för många länsstyrelser. Även inom livsmedelsområdet, djurskyddet samt miljöområdet har tillsynsarbetet en framträdande plats. I länsstyrelsernas återrapportering av verksamheten för 2001 framgår att tillsynen nedprioriterats inom vissa verksamhetsgrenar bland annat på grund av yttre händelser (t.ex. mul- och klövsjukan) och ökad ärendehantering såsom jordbruksstöden och vissa körkortsärenden.

Samtidigt har dock flera länsstyrelser arbetat med metoder för och planering av tillsynsinsatser, vilket också underlättar själva genomförandet. Tematillsyn och gemensamma tillsynsinsatser med andra myndigheter inom vissa områden skapar också bättre underlag för bedömning av tillståndet ur ett nationellt perspektiv. Sådana tillsynsinsatser har gjorts bl.a. inom räddningstjänstområdet och det sociala området. Även annat samarbete förekommer, t.ex. utbyte av information i olika avseenden, exempelvis genom tillgång till databaser.

Utvecklingsinsatser

Länsstyrelserna har arbetat vidare med IT som en viktig del i verksamhetsutvecklingen. Elektroniska blanketter och andra funktioner som ligger inom ramen för genomförandet av 24-timmarsmyndigheten, är frågor som länsstyrelserna samverkar kring. Regeringsuppdraget om användandet av GIS, geografiska informationssystem, vid länsstyrelser och kommuner, har nu

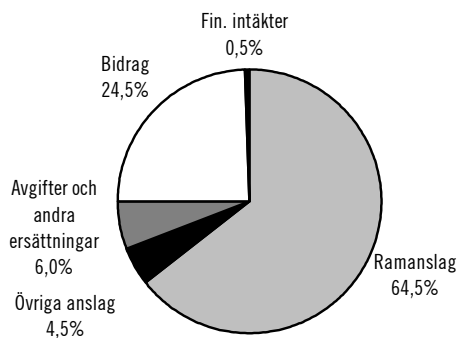
slutförts. Länsstyrelserna har tillsammans med Svenska Kommunförbundet, Lantmäteriverket, Boverket och ett stort antal kommuner arbetat för ökad kunskap och användning av GIS.

Frågan om länsstyrelsernas åldersstruktur och betydelsen av att säkra kompetens vid kommande omfattande pensionsavgångar har diskuterats vidare under 2001. Andelen tillsvidareanställda över 54 år har ökat från föregående år med 3 procentenheter till ca 34 procent, medan endast 14 procent är under 35 år, vilket ändå är en ökning med en procentenhet. De ungas råd (bildat av Regeringskansliet tillsammans med ett antal länsstyrelser), som har till syfte att arbeta med ovanstående strukturella frågor, har fortsatt sitt arbete. Tillsammans med länsledningarna kommer diskussionen under hösten att konkretiserats i ett strategidokument kring betydelsen av en attraktiv arbetsplats.

Ekonomi

Länsstyrelsernas sammanlagda verksamhetskostnader för 2001 uppgick till 2 888 miljoner kronor och verksamhetens intäkter till 2 873 miljoner kronor, vilket innebar att anslags-sparandet minskade. Därutöver har länsstyrelserna inlevererat 515 miljoner kronor till statskassan avseende avgifter m.m. som inbetalats till länsstyrelserna. Avgifterna avser bl.a. ansökningsavgifter, miljöskyddsavgifter och vissa EU-bidrag. Länsstyrelserna administrerar även bidrag av olika slag, bl.a. lönegarantier. Under 2001 har länsstyrelserna utbetalat totalt 4 446 miljoner kronor i form av bidrag.

Av de totala verksamhetskostnaderna utgör personalkostnader den största andelen med ca 65 procent, vilket är oförändrat jämfört med 2000. Vid utgången av 2001 var sammanlagt drygt 5 000 personer anställda vid länsstyrelserna. Jämfört med föregående år är det en ökning med ca 150 personer. Verksamheten finansierades till ungefär två tredjedelar av anslaget 32:1 Länsstyrelserna m.m.. Andra finansieringskällor är sakanslag, bidrag och avgiftsintäkter. Länsstyrelsernas olika finansieringskällor för 2001 framgår av diagram 5.1.

Diagram 5.1 Länsstyrelsernas finansiering

I likhet med föregående år representerar verksamhetsgrenarna Naturvård och miljöskydd, Lantbruk samt Regionalpolitik, regional näringspolitik och konkurrens ca 60 procent av länsstyrelsernas totala verksamhetskostnader. Naturvård och miljöskydd svarar för den största procentuella andelsökningen jämfört med 2000, vilket framgår av diagram 5.2.

Utifrån regionala förutsättningar och prioriteringar dominerar Naturvård och miljöskydd hos 16 länsstyrelser, Lantbruk hos tre och hos två Regionalpolitik, regional näringspolitik och konkurrens. I diagram 5.3 framgår de fyra största verksamhetsgrenarnas procentuella andelar hos respektive länsstyrelse 2001.

Länsstyrelsen i Gotlands län avviker från övriga länsstyrelser då Länsarbetsnämnden och Skogsvårdsstyrelsen inordnats i länsstyrelsens organisation, vilket påverkar verksamhetsgrenarnas procentuella fördelning av de totala kostnaderna jämfört med övriga länsstyrelser.

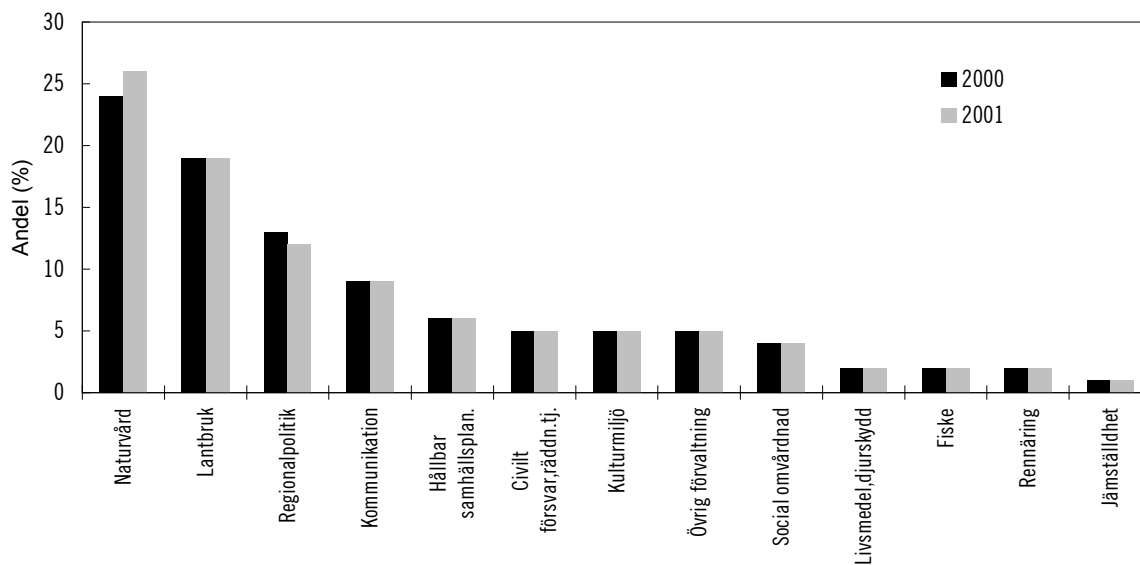
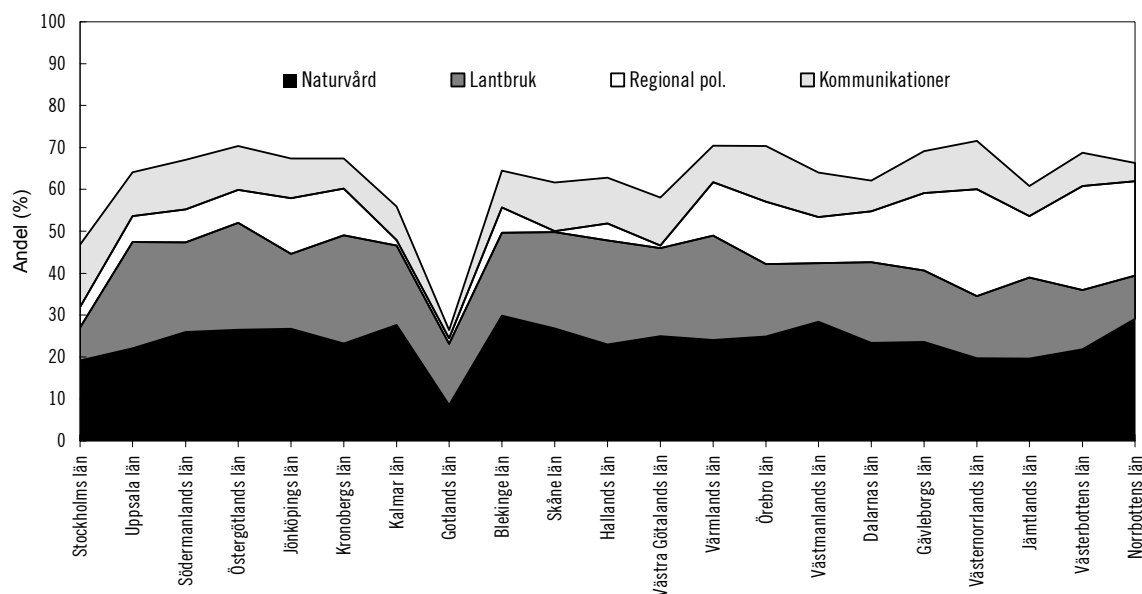
Diagram 5.2 Totala kostnadernas fördelning 2000-2001

Diagram 5.3 Verksamhetsgrenarnas andelar av de totala kostnaderna 2001

5.6.2 Analys och slutsatser

För att länsstyrelserna skall kunna fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt inom ramen för tilldelade medel krävs fortsatt utveckling och effektivisering av verksamheten. Regeringen vill i det sammanhanget lyfta fram möjligheterna till fortsatt och vidareutvecklad samverkan och gemensamt resursutnyttjande mellan länen. Detta kommer att belysas i den tidigare nämnda översynen av styrningen av länsstyrelsernas verksamhet. En vidareutveckling av länsstyrelsernas roller skall ske vad gäller bl.a. samordning, tillsyn och uppföljning. Därmed kan bl.a. en ökad effektivisering ske.

5.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har i allt väsentligt funnit länsstyrelsernas årsredovisningar rättvisande. I Ekonomistyrningsverkets ekonomiadministrativa värdering av statliga myndigheter avseende 2001 har 17 länsstyrelser fått omdömet "Fullt tillfredsställande" och fyra länsstyrelser omdömet "Tillfredsställande".

5.8 Budgetförslag

5.8.1 32:1 Länsstyrelserna m.m.

Tabell 5.2 Anslagsutveckling för 32:1 Länsstyrelserna m.m.

Tusental kronor

2001	Utfall	1 865 582	Anslags-sparande	25 847 ³
2002	Anslag	1 967 696 ¹	Utgifts-prognos	1 954 260
2003	Förslag	2 060 166		
2004	Beräknat	2 102 625 ²		

¹ Varav 884 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2003.

² Motsvarar 2 057 356 tkr i 2003 års prispivå.

³ Beloppet i Årsredovisning för staten 2001 (skr.2001/02:101) bilaga 7 avseende utgående reservation och ramöverföringsbelopp 2001 har korrigerats.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.3 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomstitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2001	521 000	48 000	47 000	1 000
Prognos 2002	550 000	55 000	55 000	0
Budget 2003	600 000	65 000	65 000	0

De avgiftsintäkter som redovisas mot inkomstitel och som länsstyrelserna inte får disponera utgörs bl.a. av ansökningsavgifter, miljöskyddsavgifter, avgifter för registrering och tillsyn av stiftelser samt vissa EU-bidrag. De avgifter som får disponeras utgörs av avgifter för tillsyn av

pantbanker samt avgifter för vissa körkortsärenden.

Regeringens överväganden

I enlighet med lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen kan kommunala samverkansorgan ta över vissa uppgifter från länsstyrelserna fr.o.m. den 1 januari 2003. När ett samverkansorgan bildas skall en anmälan göras om detta till regeringen, som sedan beslutar om från vilken dag som uppgifterna enligt lagen skall gälla. För att möjliggöra en omfördelning av medel från länsstyrelserna till kommunala samverkansorgan krävs att medel under ramanslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* får användas för finansiering av vissa kostnader för de arbetsuppgifter som enligt lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen övertas av sådana organ från länsstyrelserna. Detta gäller även kostnader som kan hänföras till arbetet med att utarbeta, samordna och driva arbetet med genomförande av regionala tillväxtprogram. Som framgår av budgetpropositionen under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling avser regeringen att i län, i vilka samverkansorgan fr.o.m. 2003 övertar ansvaret från länsstyrelsen för arbetet med de regionala tillväxtprogrammen, låta länsstyrelsen ansvara för att driva och avsluta arbetet med nuvarande tillväxtavtal.

Länsstyrelsen skall i samråd med det kommunala samverkansorganet (kommunalförbundet) beräkna – och till regeringen redovisa – hur många årsarbetskrafter som kan hänföras till uppgiftsöverföringen. Regeringen kommer därefter att, utifrån en schablonersättning per årsarbetskraft, besluta om de anslagsmedel som skall omfördelas från länsstyrelserna (anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.*) till de kommunala samverkansorganen.

Försöksverksamhet

Den pågående försöksverksamheten med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län innebär att bl.a. Skogsvårdsstyrelsen har inordnats i länsstyrelsen till och med 2006. För utförande av arbetet med miljö kvalitetsmålet Levande skogar vid Länsstyrelsen i Gotlands län föreslår regeringen därför att 184 000 kronor överförs från det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda raman-

slaget 41:1 *Skogsvårdsorganisationen* till raman-
slaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.*.

Avslutsdeklarationer

Enligt Rådets förordning 1260/99 om allmänna bestämmelser för strukturfonderna skall en deklARATION lämnas vid programperiodens slut. Riksrevisionsverket, som har uppdraget idag, kommer att upphöra. Regeringen avser att fr.o.m. den 1 januari 2003 ge Arbetsmarknadsstyrelsen och Länsstyrelsen i Gävleborgs län uppdraget att utfärda avslutsdeklarationer. Uppdraget skall genomföras 2003-2009. Med anledning av detta föreslår regeringen att ramanslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* ökas med 1 900 000 kronor samtidigt som det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda ramanslaget 43:7 *Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.* minskas med 285 000 kronor, det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad uppförda ramanslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* minskas med 270 000 kronor samt det under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling uppförda ramanslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* minskas med 1 345 000 kronor.

Äldreskyddsombud

Regeringen föreslår att länsstyrelserna och Socialstyrelsen tillförs sammanlagt 50 miljoner kronor. Resurstillskottet skall användas för att anställa särskilda äldreskyddsombud. Regeringen bedömer att medelförstärkningen sammantaget motsvarar närmare 100 anställningar. Anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* tillförs 46 miljoner kronor. Äldreskyddsombudets uppgift skall vara att, utifrån ett medborgarperspektiv, bedriva operativ tillsyn inom vården och omsorgen om äldre enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. I detta arbete skall äldreskyddsombuden samverka dels med personal inom den ordinarie tillsynsverksamheten inom länsstyrelserna och Socialstyrelsen, dels med andra aktörer som bedriver tillsyn eller på annat sätt har som uppgift att upprätthålla kvaliteten inom äldreomsorgen, t.ex. kommunala äldreombudsmän. Regeringen avser att återkomma med ett uppdrag till länsstyrelserna och Socialstyrelsen med riktlinjer och villkor för medlens närmare användning samt anvisningar för uppföljning, redovisning av resultat, resursanvändning m.m.

Övrigt

Vidare föreslår regeringen att länsstyrelserna får disponera medel för administration m.m. inom utgiftsområdena 6 och 20.

Därutöver har anslagsnivån justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1.

Tabell 5.4 Härledning av anslagsnivå 2003-2004 för 32:1 Länsstyrelserna m.m.

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	1 966 812	1 966 812
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning¹	58 949	104 158
Beslut	-14 523	-14 523
Överföring till/från andra anslag	-	-
Levande skogar (Länsstyrelsen i Gotlands län)	184	184
Avslutsdeklarationer (Länsstyrelsen i Gävleborgs län)	1 900	1 900
Budgetjustering ²	1 180	1 180
Äldreskyddsombud	46 000	46 000
Avfallsdeponier ³	0	-3 750
Förebyggande av jaktbrott ³	0	1 000
Till Riksarkivet för vissa länsstyrelser arkiv	-336	-336
Övrigt	0	0
Förslag/beräknat anslag	2 060 166	2 102 625

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

² Kompensation för premier för statliga avtalsförsäkringar avseende av myndigheterna finansierad personal vid universitet och högskolor. En närmare beskrivning av fördelningen av dessa medel finns i budgetpropositionen, vol. 8, avsnitt 7.3.

³ Budgetpropositionen för 2002 (utgiftsområde 18)

För riksdagens kännedom redovisas den fördelning som regeringen avser att besluta, om riksdagen godkänner medelsberäkningen för anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.*

Tabell 5.5 Ramanslagets fördelning på ramposter år 2003

Tusental kronor

Länsstyrelsen i	
Stockholms län	222 319
Uppsala län	68 357
Södermanlands län	66 916
Östergötlands län	90 955
Jönköpings län	82 440
Kronobergs län	64 312
Kalmar län	67 890
Gotlands län	43 454
Blekinge län	56 962
Skåne län	191 084
Hallands län	67 494
Västra Götalands län	260 009
Värmlands län	83 502
Örebro län	77 574
Västmanlands län	69 806
Dalarnas län	85 711
Gävleborgs län	82 557
Västernorrlands län	90 484
Jämtlands län	78 235
Västerbottens län	93 757
Norrbottnens län	113 848
Utvecklingsinsatser m.m.	2 500
Summa	2 060 166

5.8.2 32:2 Kommunala samverkansorgan m.m.

Tabell 5.6 Anslagsutveckling för 32:2 Kommunala samverkansorgan m.m.

Tusental kronor

År	Typ	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2001	Utfall	25 138	0	
2002	Anslag	25 297		25 297
2003	Förslag	25 297		
2004	Beräknat	25 297 ¹		

¹ Motsvarar 25 297 tkr i 2003 års prisnivå.

Anslaget avser medel för förvaltningskostnader hos Skåne läns landsting samt Västra Götalands läns landsting med anledning av den försöksverksamhet som regleras i lagen (1996:1414) om försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning. Dessutom avser anslaget medel för förvaltningskostnader för samverkansorgan. I enlighet med lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen kan kommuner och landsting bilda

särskilda kommunala samverkansorgan som efter anmälan till regeringen får ta över vissa uppgifter från länsstyrelserna. Anmälningar har hittills inkommit från Uppsala, Östergötlands, Blekinge, Hallands och Dalarnas län.

Regeringens överväganden

I enlighet med lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen kan kommuner och landsting bilda särskilda kommunala samverkansorgan för regional utveckling i länet, som fr.o.m. 1 januari 2003 får ta över uppgifter från länsstyrelserna.

När ett samverkansorgan bildas skall en anmälan göras om detta till regeringen, som sedan beslutar om från vilken dag som uppgifterna enligt lagen skall gälla. För att möjliggöra en omfördelning av medel från länsstyrelserna till kommunala samverkansorgan krävs att medel under ramanslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* får användas för finansiering av vissa kostnader för de arbetsuppgifter som enligt lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen övertas av sådana organ från länsstyrelserna.

Länsstyrelsen skall i samråd med det kommunala samverksansorganet (kommunalförbundet) beräkna – och till regeringen redovisa – hur många årsarbetskrafter som kan hänföras till uppgiftsöverföringen. Regeringen kommer därefter att, utifrån en schablonersättning per årsarbetskraft, besluta om de anslagsmedel som skall omfördelas från länsstyrelserna (anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.*) till de kommunala samverkansorganen.

Tabell 5.7 Härledning av anslagsnivå 2003-2004 för 32:2 Kommunala samverkansorgan m.m.

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	25 297	25 297
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	-	-
Överföring till/från andra anslag	-	-
Övrigt	-	-
Förslag/beräknat anslag	25 297	25 297

6 Politikområde Ekonomisk familjepolitik under utgiftsområde 12

6.1 Budgetförslag

6.1.1 21:1 Bostadsbidrag

Tabell 6.1 Anslagsutveckling för 21:1 Bostadsbidrag

Tusental kronor

2001	Utfall	3 994 176	Anslags- sparande	508 824
2002	Anslag	3 998 000	Utgifts- prognos	3 849 000
2003	Förslag	3 829 000		
2004	Beräknat	3 593 000		

Bostadsbidrag lämnas till barnfamiljer samt till ungdomar mellan 18 och 29 år utan barn.

Bostadsbidraget ingår i politikområde Ekonomisk familjepolitik. Utgifterna för bostadsbidraget styrs i huvudsak av makroekonomiska faktorer som t.ex. arbetslöshets-, sysselsättnings-, inkomst- och bostadskostnadsutvecklingen. Det innebär att det framförallt är konjunkturutvecklingen som påverkar om kostnaderna för bostadsbidragen ökar eller minskar. Även demografiska förändringar kan påverka kostnadsbilden, t.ex. ökade födelsetal och nettoinvandring.

Den positiva samhällsekonomiska utvecklingen har medfört att fler människor fått arbete och att reallönerna har ökat. Resultatet av den ökade sysselsättningen är att fler människor har möjlighet att försörja sig själva och därmed i mindre utsträckning är i behov av bostadsbidrag.

Under budgetåret 2001 uppgick utgifterna för bostadsbidraget till ca 3 994 miljoner kronor. Detta innebär att utgifterna understeg anvisade medel med ca 266 miljoner kronor. För inne-

varande budgetår beräknas utgifterna understiga anslaget med 149 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Utgifterna för bostadsbidraget har minskat under senare delen av 1990-talet. Minskningen beror dels på den samhällsekonomiska utvecklingen och dels på det reformerade bostadsbidragssystemet från 1996.

Tabell 6.2 Utveckling av utgifterna för bostadsbidrag 1990–2001

Miljoner kronor

	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Bostads- bidrag	3 140	9 220	8 373	6 195	5 749	5 067	4 373	3 994

Av landets drygt 1 miljon hushåll med barn fick cirka 27 procent bostadsbidrag någon gång under 2000. Under samma år lämnades bidrag till cirka 65 procent av alla ensamstående föräldrar och till ca 7 procent av alla samboende föräldrar. De hushåll som idag får bostadsbidrag är främst barnfamiljer, särskilt ensamstående med barn.

Antalet hushåll med bostadsbidrag har minskat kraftigt sedan 1995. Mest har antalet samboende hushåll med barn minskat. Mellan 1997 och 2001 minskade antalet samboende föräldrar som hade bostadsbidrag med drygt 60 000 hushåll. För motsvarande period har andelen ensamstående föräldrar med bostadsbidrag minskat med ca 31 000 hushåll och andelen ungdomshushåll minskat med ca 22 000 hushåll.

Tabell 6.3 Hushåll med bostadsbidrag under maj månad 1995–2002

Tusental

	1995	1997	1998	2000	2001	2002
Hushåll med hemmavarande barn						
– gifta/samboende	193	106	86	54	44	39
ensamstående	192					
– kvinnor	¹	156	154	138	130	124
– män	¹	18	17	14	13	12
Hushåll med enbart umgängesbarn	43	29	27	21	18	17
Hushåll utan barn						
– ungdomar	90	56	54	41	34	33
– övriga	58	–	–	–	–	–
Totalt	576	365	339	268	239	225

Källa: RFV

¹ Statistik finns ej

Skälen till att färre hushåll får bostadsbidrag hör i huvudsak samman med den förbättrade konjunkturen. Förbättringar i konjunkturen har ett större genomslag för samboende föräldrar än för ensamstående föräldrar, eftersom t.ex. löneökningar från två inkomster slår igenom tydligare än löneökningen från endast en inkomst.

År 2002 utgjorde ensamföräldrarna ca 68 procent av hushållen och fick ca 73 procent av det totala bidragsbeloppet. De samboende utgjorde ca 17 procent av hushållen och erhöll ca 20 procent av det totala bidragsbeloppet. Hushåll utan barn utgjorde ca 15 procent av hushållen och erhöll ca 7 procent av det totala bidragsbeloppet.

Ensamstående har i regel lägre hushållsinkomster än samboende. Det är därför inte förvånande att bostadsbidraget idag i stor utsträckning går till ensamstående föräldrar.

Bostadsbidraget ger en margineffekt på 20 procent i de inkomstlägen där det trappas av. I de fall låga inkomster beror på deltidsarbete lönar det sig dåligt att öka arbetstiden. Det finns därför en risk att dessa föräldrar blir låsta i en situation där de inte nämnvärt kan förbättra den egna ekonomin genom arbete.

Det finns avsevärt fler ensamstående mammor än pappor, samtidigt har kvinnor lägre bidragsgrundande inkomster än män. Av de ensamstående föräldrar som får bostadsbidrag utgör kvinnorna ca 90 procent. De stora skillnaderna i antal kvinnor och män med bostadsbidrag kan ses som en följd av de skillnader i villkor som kvinnor och män lever under.

Riksförsäkringsverket har sedan den första inkomststämningen 1999 årligen gjort uppföljningar och analyser av resultaten av inkomst-

avstämningarna. I en analys av resultatet för inkomststämningen 2002, som avser bidragsåret 2000, konstateras att träffsäkerheten i det preliminära bostadsbidraget uppvisar ett något bättre resultat jämfört med tidigare års avstämningar. Differensen mellan preliminärt och slutligt bostadsbidrag innebar att ca 39 procent av de bidragsskyldiga fick ett för högt bidrag. Dessa hushåll ska tillsammans återbetala ca 470 miljoner kronor plus avgifter. Detta är en lägre andel återbetalningsskyldiga i jämförelse med tidigare år. En möjlig förklaring är att hushållen är mera restriktiva med att uppge en alltför låg inkomst till försäkringskassan. Cirka 44 procent av hushållen får ett för lågt bidrag utbetalt och ska tillsammans dela på 235 miljoner kronor plus ränta.

Riksförsäkringsverket konstaterar också att det endast är cirka 30 procent av de bidragshushåll som fått ett för högt bidrag under året som anmält ändrad inkomst till försäkringskassan. Denna siffra är alltså låg även om den är något högre än tidigare år. Att hushåll har fått återbetalningskrav efter avstämningen beror i huvudsak på att de haft större inkomster än vad de uppgivit.

Det är möjligt att öka träffsäkerheten i det preliminära bostadsbidraget så att det bättre överensstämmer med det slutliga. Träffsäkerheten är beroende av de uppgifter som bidragshushållen lämnar till försäkringskassan vid ansökningstillfället samt i vilken utsträckning hushållen anmäler inkomständringar. För att förbättra bidragstagarnas kunskaper och förståelse för bostadsbidragssystemets regler har RFV under året kontinuerligt arbetat med att vidareutveckla informationen till hushållen. Syftet med informationsinsatserna är att öka kunskaperna om reglerna, men också att verka som en påminnelse om vikten av att t.ex. anmäla inkomständringar.

Riksdagen har beslutat enligt regeringens proposition Vissa socialförsäkringsfrågor (prop. 2001/02:9, bet. 2001/2002:BoU1, rskr. 2001/2002:66) att ändra reglerna om eftergift av krav på återbetalning av bostadsbidrag för den som har fått för mycket bidrag. Förändringen innebär att det införts en skälighetsbedömning av om den återbetalningsskyldige borde ha insett att han eller hon var anmälningskyldig. RFV har i regleringsbrevet för 2002 fått i uppdrag att utvärdera effekterna av bostadsbidragets nya

eftergiftslagstiftning. Slutlig redovisning ska lämnas den 31 januari 2003.

En promemoria (dnr S2000/8124/SF) om vissa frågor avseende barns förmögenhet och rätten till bostadsbidrag har upprättats inom Regeringskansliet våren 2002. Frågan som behandlas är om det kan anses vara rimligt att skadestånd eller försäkringsersättning som ett barn har fått skall läggas till grund för beräkningen av rätten till bostadsbidrag för familjen. Promemorian remissbehandlas för närvarande. Regeringen avser att återkomma till Riksdagen under hösten i denna fråga.

Tabell 6.4 Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 21:1 Bostadsbidrag

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	3 998 000	3 998 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	0	0
Övriga makroekonomiska förutsättningar	-176 000	-412 000
Volymer	0	0
Överföring till/från andra anslag	0	0
Övrigt	7 000	7 000
Förslag/beräknat anslag	3 829 000	3 593 000

Skillnaderna i anvisade anslag i 2002 års statsbudget jämfört med lämnade förslag är främst beroende av ökad sysselsättning och högre löner. Detta har medfört att färre familjer är i behov av bostadsbidrag.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 3 829 000 000 kronor anvisas för anslaget 21:1 *Bostadsbidrag* för 2003. För 2004 beräknas anslaget till 3 593 000 000 kronor.

7 Politikområde Miljöpolitik under utgiftsområde 20

7.1 Budgetförslag

7.1.1 34:1 Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet

Tabell 7.1 Anslagsutveckling för 34:1 Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2001	Utfall	1 131 035	Anslags-sparande	2 019 205
2002	Anslag	789 500	Utgifts-prognos	772 000
2003	Förslag	361 153		
2004	Beräknat	0		

Anslaget används för stöd till kommuner enligt förordningen (1998:23) om statligt bidrag till lokala investeringsprogram som ökar den ekologiska omställningen i samhället. Av anslaget får 10 miljoner kronor användas för administration, information och utvärdering av investeringsprogrammen.

Ansvaret för hanteringen av de lokala investeringsprogrammen överfördes den 1 januari 2002 från regeringen till Naturvårdsverket.

Regeringens överväganden

Kommunerna har sedan anslaget inrättades 1998 beviljats 6,2 miljarder kronor i stöd till sina investeringsprogram. Dessa bidrag har fördelats till 160 kommuner och två kommunalförbund

för genomförande av totalt 210 olika investeringsprogram. 32 av de 210 investeringsprogrammen har i augusti 2002 slutrapporterats. Genomförandet av de övriga 178 investeringsprogrammen pågår fortfarande.

Från och med 2004 tillförs inga nya medel till anslaget 34:1 Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet. Inga nya ansökningar tas emot efter 2001. I juni 2002 fattades de sista besluten om nya bidrag. Utbetalningar till beviljade projekt kommer dock att ske åtminstone till 2005, sannolikt längre, eftersom de investeringsprogram som fått bidrag under 2002 genomförs under en treårsperiod och den slutliga bidragsutbetalningen sker efter det att programmet slutförts.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 361 153 000 kronor anvisas för anslaget 34:1 Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet under 2003.

Tabell 7.2 Tabell Härledning av anslagsnivå 2003-2004, för 34:1 Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	789 500	789 500
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	-	-
Överföring till/från andra anslag	-	-
Övrigt	- 428 347	- 789 500
Förslag/beräknat anslag	361 153	0

7.1.2 34:2 Statens institut för ekologisk hållbarhet

Tabell 7.3 Anslagsutveckling för 34:2 Statens institut för ekologisk hållbarhet

Tusental kronor

2001	Utfall	5 493	Anslags-sparande	-64
2002	Anslag	6 048	Utgifts-prognos	5 922
2003	Förslag	7 019		
2004	Beräknat	7 175 ¹		

¹ Motsvarar 7 019 tkr i 2003 års prisnivå.

Anslaget disponeras för att finansiera verksamheten vid Statens institut för ekologisk hållbarhet (IEH). Myndighetens huvuduppgift är att förmedla kunskaper, forskningsresultat, idéer och erfarenheter om ekologisk hållbarhet och därigenom verka för att ekologiskt hållbara lösningar tillämpas i samhällsplaneringen.

Regeringens överväganden

De lokala investeringsprogrammen innebär långsiktiga insatser för en hållbar utveckling.

Totalt har 160 kommuner och två kommunalförbund beviljats bidrag till 1 814 investeringsåtgärder inom ramen för de lokala investeringsprogrammen. I samband med slutrapporteringen av dessa investeringsprogram kommer behovet av IEH:s insatser vara fortsatt stort.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 7 019 000 kronor anvisas för anslaget 34:2 Statens institut för ekologisk hållbarhet under 2003. För 2004 beräknas anslaget till 7 175 000 kronor. Därutöver har anslagsnivån justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt 6.2.1.

Anslaget har för perioden 2003 – 2004 beräknats enligt följande:

Tabell 7.4 Härledning av anslagsnivå 2003-2004 för 34:2 Statens institut för ekologisk hållbarhet

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	6 048	6 048
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	146	284
Beslut	- 49	- 50
Överföring till/från andra anslag	-	-
Övrigt	874	893
Förslag/beräknat anslag	7 019	7 175

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning